

Gemeenteraad 's - Hertogenbosch  
Postbus 12345  
5200 GZ 's - Hertogenbosch

Ministerie van  
Binnenlandse Zaken en  
Koninkrijksrelaties  
Directie Democratie en  
Burgerschap

**Datum**  
8 september 2017

**Kenmerk**  
2017-0000435559

# besluit

Geachte gemeenteraad,

In uw brief, door mij ontvangen op 18 juli 2017, hebt u verzocht om een aanwijzing voor een aantal gebieden op grond van artikel 5, eerste lid, van de Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek (Wbmgp) en een aantal gebieden op grond van artikel 5, derde lid van die wet.

Het betreft de volgende buurten voor de toepassing van artikel 5, eerste lid: Sprookjesbuurt, Muziekinstrumentenbuurt en de Edelstenenbuurt.

Voor de toepassing van artikel 5, derde lid, van de Wbmgp betreft het de volgende buurten: Sprookjesbuurt, Muziekinstrumentenbuurt, Edelstenenbuurt, De Hambaken, Hinthamerpoort-Zuid, en Gestelse Buurt.

Deze aanwijzing maakt het mogelijk om in uw *huisvestingsverordening* te bepalen dat:

- een huisvestingsvergunning slechts wordt verleend wanneer sprake is van inkomen uit werk (artikel 5, eerste lid, juncto artikel 8 Wbmgp);
- een huisvestingsvergunning niet wordt verleend indien op basis van het instrument, bedoeld in artikel 5, derde lid onder b, blijkt dat er een gegrond vermoeden is dat het huisvesten van de personen van 16 jaar en ouder die zich in een woonruimte in dat complex, die straat of dat gebied willen huisvesten, zal leiden tot een toename van overlast of criminaliteit in dat complex, die straat of dat gebied (artikel 10 Wbmgp).

U hebt aangegeven dat de aanvraag tot stand is gekomen door de samenwerking met diverse partijen, waarvan de meeste vertegenwoordigd waren in de projectgroep Wbmgp van de gemeente 's-Hertogenbosch. De projectgroep bestond uit vertegenwoordigers van de gemeente 's-Hertogenbosch (afdeling Wonen, Wijkmanagement en Openbare Orde en Veiligheid), woningcorporaties Zayaz en BrabantWonen en politie.

Daarnaast is selectieve woningtoewijzing een aantal keren in het bestuurlijk overleg met de woningcorporaties en Stichting HuurdersPlatform (SHP) aan bod gekomen. Partijen waren het er over eens selectieve woningtoewijzing op grond van de Wbmgp toe te passen in de buurten waar dit al werd gedaan op basis van het convenant. Tevens is bij professionals in de wijk (waaronder de wijkagenten) navraag gedaan naar de wensen om het middel van selectieve woningtoewijzing

in te zetten. Specifiek is er voor de flats bij De Bokkelaren een oproep gekomen van bewoners om het middel in te zetten. Met die groep bewoners zijn samen met professionals afspraken gemaakt over de aanpak van de problemen rond die flats waarbij selectieve woningtoewijzing één van de middelen is.

In de driehoek gemeente-politie-OM is tevens de wens uitgesproken om in de twee wijken Hinthamerpoort-Zuid en De Hambaken de Wbmgp toe te passen, waar op basis van een convenant reeds selectieve woningtoewijzing plaatsvond. Daarnaast is de wens uitgesproken om dit middel ook in te zetten op de Gestelse Buurt en uit te breiden in de buurten in Noord. Basis van die wens zijn de ambities uit het Integraal Veiligheidsplan. De aanpak van ondermijnende criminele activiteiten is daarbij een voornaam argument. De partijen opereren ook landelijk in de Aanpak drugscriminaliteit in Zuid-Nederland.

Verder heeft er in mei 2017 afstemming plaatsgevonden met de provincie en een aantal regiogemeenten en is gevraagd naar hun zienswijze. Zij zien geen bezwaren dat de gemeente 's-Hertogenbosch het instrument toepast. Wel zijn zij benieuwd waar de huishoudens terecht komen die worden afgewezen.

Ook is met ambtenaren van mijn ministerie contact geweest en heeft een aantal ambtenaren een werkbezoek afgelegd bij uw gemeente om de problematiek te bespreken en te bekijken.

Ik kom na beoordeling van uw aanvraag tot het volgende besluit:

### **Besluit**

Op grond van artikel 5, eerste lid, van de Wbmgp besluit ik tot het aanwijzen van de buurten Sprookjesbuurt, Muziekinstrumentenbuurt en de Edelstenenbuurt als gebieden waarin aan woningzoekenden op grond van artikel 8 van de Wbmgp eisen kunnen worden gesteld.

Op grond van artikel 5, derde lid, van de Wbmgp besluit ik tot het aanwijzen van de Sprookjesbuurt, Muziekinstrumentenbuurt, Edelstenenbuurt, De Hambaken, Hinthamerpoort-Zuid, en Gestelse Buurt als gebieden waarin aan personen die op het tijdstip van de aanvraag van een huisvestingsvergunning de leeftijd van 16 jaar hebben bereikt, op grond van artikel 10 van de Wbmgp geen huisvestingsvergunning voor in de huisvestingsverordening aangewezen categorieën wordt verleend, indien op grond van het onderzoek, bedoeld in artikel 10a, eerste lid, van de wet blijkt dat er een gegrond vermoeden is dat hun huisvesting zal leiden tot een toename van overlast of criminaliteit in dat complex, die straat of dat gebied.

Zie voor een preciezere afbakening van de aangewezen gebieden de bij dit besluit gevoegde bijlage 1.

Op basis van artikel 5, vierde lid, van de Wbmgp betreft het hier de aanwijzing voor vier jaren. De aanwijzing gaat op uw verzoek in per 1 november 2017. De termijn kan op aanvraag worden verlengd met vier jaren als ook op dat moment blijkt dat aan artikel 6, eerste, tweede en derde lid van de Wbmgp wordt

voldaan.

### **Beoordeling van de aanvraag**

U dient bij uw aanvraag, bedoeld in artikel 5, eerste of derde lid, naar het oordeel van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voldoende aannemelijk te maken dat de beoogde aanwijzing van de in de aanvraag genoemde complexen, straten of gebieden:

- a. noodzakelijk en geschikt is voor het bestrijden van grootstedelijke problematiek in de gemeente, en
- b. voldoet aan de eisen van subsidiariteit en proportionaliteit.

Daarnaast dient u de aanwijzing, bedoeld in artikel 5, eerste of derde lid, voldoende aannemelijk te maken dat woningzoekenden, aan wie als gevolg van die aanwijzing geen huisvestingsvergunning kan worden verleend voor het in gebruik nemen van woonruimte in de aangewezen complexen, straten of gebieden, voldoende mogelijkheden houden om binnen de regio waarin de gemeente is gelegen passende huisvesting te vinden.

Bij de aanvraag bedoeld in artikel 5, derde lid, dient u tevens voldoende aannemelijk te maken waarom de verklaring omtrent het gedrag, bedoeld in artikel 5, derde lid, onderdeel a, of het onderzoek op basis van politiegegevens, bedoeld in artikel 5, derde lid, onderdeel b, het meest geschikte instrument is voor het bestrijden van overlast en criminaliteit.

### **Noodzakelijkheid en geschiktheid**

De Wbmgp geeft in artikel 6, eerste lid onder a, aan dat de gemeenteraad aannemelijk moet maken dat de beoogde aanwijzing van de in de aanvraag genoemde gebieden noodzakelijk en geschikt is voor het bestrijden van grootstedelijke problematiek in de in de aanvraag genoemde gebieden.

### ***Noodzakelijkheid***

Om aannemelijk te maken dat sprake is van noodzakelijke inzet van het instrumentarium voor het bestrijden grootstedelijke problematiek geeft u onder andere het volgende aan.

Er is gekeken naar (meerjarige) cijfers van de Leefbaarometer, de wijk- en buurtmonitor en de veiligheidsmonitor. Daarnaast is er ook kwalitatief gekeken wat bewoners en professionals van de buurt vinden. Verder zijn er politiegegevens op basis van de gedragingen, genoemd in artikel 10a Wbmgp waarop gescreend kan worden, geanalyseerd.

U hebt aangegeven dat in alle hieronder nog te bespreken gebieden sprake is van een klimaat van ondermijning en intimidatie. Op basis van eerdere analyses van interventies op dit gebied is in evaluaties hierover het volgende beeld naar voren gekomen.

### ***Ondermijning en intimidatie***

Een voorname reden om selectieve woningtoewijzing toe te passen op basis van artikel 10 Wbmgp is ook de aanpak van een klimaat van intimidatie en ondermijning in de buurten. Dit is onderdeel van de aanpak van het Integraal

Veiligheidsplan. Aandachtsgebied Hambaken, Hinthamerpoort-Zuid en Gestelse Buurt zijn aangewezen als vrijplaatsen door de driehoek van politie, OM en gemeente. Het aanwijzen als vrijplaatsen betekent dat de driehoek van mening is dat er in deze buurten activiteiten gebeuren die het daglicht niet verdragen en dat er dus extra inzet gepleegd moet worden om het sociale klimaat in deze buurten te normaliseren.

#### *Sterke familiestructuren*

In alle buurten worden nogal wat woningen bewoond door leden van dezelfde families. Het is gebruikelijk dat kinderen die het ouderlijk huis verlaten ook weer in de buurt gaan wonen. Het gevolg is dat sommige families sterk vertegenwoordigd zijn, waaronder families die een negatieve invloed hebben op de woonomgeving en zich intimiderend gedragen naar andere/nieuwe bewoners. Op het gebied van veiligheid heerst er een intimidatieklimaat en is er sprake van georganiseerde, drugs gerelateerde, criminaliteit en misdaad. Meer handhaving is noodzakelijk.

#### *Niet naleven van regelgeving*

In de Gestelse Buurt, Hambaken en Hinthamerpoort-Zuid wordt vigerende regelgeving structureel niet nageleefd. Denk aan uitkeringsfraude, overtreden van bouwverordeningen, zwart werken, illegaal onderverhuren, telen van hennep, heling van gestolen goederen, op grote schaal saboteren van energiemeters. Daarnaast is er een intimidatieklimaat waarbij de "wijkkoningen" (onaantastbaren) garen spinnen. Het werk van controleurs (illegale bebouwingen, illegale ingebruikname van grond, belastingen, sociale voorzieningen etc.) wordt voortdurend op een ernstige manier belemmerd (intimidatie, bedreigingen) of zelfs geheel onmogelijk gemaakt.

#### *Onaantastbaren, meelopers en zwijgende meerderheid*

De relaties tussen veel van die bewoners en de overheid is slecht. Bewoners zijn vaak achterdochtig en stellen zich terughoudend op. Het delen van informatie met gemeente, politie en instanties over buurtbewoners is niet gebruikelijk. Dat geldt voor de groep van zogeheten onaantastbaren, de meelopers en de zwijgende meerderheid. Deze driedeling zorgt voor een ongezonde sociale structuur, waarbinnen het gevoel van veiligheid en de algehele leefbaarheid voelbaar onder druk staat. Vooral de onaantastbaren vormen een probleem. De groep is klein, maar hardnekkig. Het ernstige vermoeden is dat deze mensen zich met criminaliteit bezighouden. Ze wonen al geruime tijd in de buurten, zijn er in sommige gevallen geboren en hebben in ieder geval een sterke binding met de buurt. Deze onaantastbaren hebben in de loop der jaren door openlijke of gemaskeerde intimidatie of door het verlenen van gunsten, zich een positie verworven waarop andere wijkbewoners niet kritisch durven te zijn. In de loop der jaren is een situatie ontstaan waarbij de activiteiten van de onaantastbaren voordeel, in welke vorm dan ook, hebben opgeleverd voor een kleine groep wijkbewoners. Dit zijn de zogeheten meelopers. Ze weten van de criminaliteit waaraan de onaantastbaren zich schuldig maken en zijn vanwege hun positie niet gemotiveerd die kennis te delen met de overheid.

Verreweg de grootste groep van bewoners is die van de zwijgende meerderheid. De wijkagenten zijn er van overtuigd dat veel buurtbewoners misstanden door medebewoners waarnemen en bij die waarnemingen zich afvragen of er criminaliteit aan de orde is. Het niet melden bij de instanties vindt kennelijk zijn oorsprong in de mening dat men zich niet wil bemoeien met het leven van anderen. Ook zijn er gevallen bekend waarin de buurtbewoners een zekere mate van angst ervaren en vanuit die emotie geen informatie aan de overheid verstrekken.

*Aanpak van georganiseerde criminaliteit, ondermijning en intimidatie*

Juist door het toepassen van selectieve woningtoewijzing wordt voorkomen dat criminele families (de onaantastbare en de meelopers) die zich diep gesetteld hebben in deze buurten, zich niet nog dieper kunnen nestelen door ook hun kinderen en familieleden met overlastgevend en crimineel gedrag daar te laten wonen. Juist het weghalen van die structuren helpt om het sociale klimaat in de buurten te verbeteren.

Het feit dat de driehoek zich heeft uitgesproken dat deze wijken vrijplaatsen zijn, zegt iets over deze buurten en hoe erg het gesteld is in het kader van de ondermijning. Selectieve woningtoewijzing kan een effectief middel zijn.

**Aan te wijzen gebieden**

Ten aanzien van de ligging en fysieke buurttypering geeft u het volgende aan voor de aan te wijzen gebieden.

Hinthamerpoort (-Zuid)

Binnen de Hinthamerpoort worden twee subbuurten onderscheiden: Hinthamerpoort-Noord en Hinthamerpoort-Zuid (beter bekend als Barten-Noord en Barten-Zuid of "De Bartjes"). Hinthamerpoort-Noord is na een rigoureuze sloop volledig nieuw opgebouwd. Koop en duurdere huurwoningen zijn onderdeel van dat gebied. Hinthamerpoort was één van de buurten van het voormalige Grotestedenbeleid-aandachtsgebied Barten/Eikendonk/Hofstad. Hinthamerpoort-Zuid is op dit moment als enige nog een aandachtsbuurt. Hinthamerpoort-Zuid bestaat vooral uit eengezinswoningen en een aantal appartementen bijna geheel in de sociale huur in bezit van Zayaz en BrabantWonen. Een deel van het bezit bestaat uit woningen van het begin van de vorige eeuw. Een deel wordt gekenmerkt door bouw uit de jaren 70 en 80 rond het Lariksplein. En een laatste deel bestaat uit appartementen gebouwd in de jaren 90 van de vorige eeuw. De buurt heeft een flinke fysieke impuls gekregen de laatste jaren. De woningcorporaties BrabantWonen als Zayaz hebben met groot onderhoud en renovatie hun woningvoorraad verbeterd. In beide gevallen volgde de gemeente de planning van de woningverhuurders met een net zo ingrijpend opknappplan voor het openbare gebied. De buurt krijgt hierdoor een compleet nieuw en fraai aanzicht. Deze aanpak wordt in 2017/2018 afgerond.

Aandachtsgebied Hambaken

De vier buurten (Sprookjesbuurt, Muziekinstrumentenbuurt, Edelstenenbuurt en De Hambaken) vormen samen het aandachtsgebied "Hambaken" (de vroegere naam van alle vier de buurten) en zijn aangewezen als aandachtsbuurt binnen de buurt- en wijkaanpak. In het verleden waren de buurten ook aangewezen in het

kader van het Grotestedenbeleid, waar een extra programma-aanpak op was gevestigd. Het is een typische jaren '70 woonwijk. Een wijk met een structuur van woonerven en ook doodlopende straatjes. Dit zorgt soms voor een gevoel van onveiligheid en beslotenheid dat niet altijd een positief effect heeft op de woonbeleving van mensen. De vier buurten liggen in het noordoosten van de wijk. In de Sprookjesbuurt staat een aantal flats bij De Bokkelaren en de Klokkenlaan.

Verder worden de buurten vooral gekenmerkt door rijtjeswoningen gebouwd in de periode 1970-1989. Een groot deel van de woningen bestaan uit sociale huurwoningen in bezit van woningcorporatie Zayaz (en een beperkt deel van BrabantWonen). Met name de Sprookjesbuurt en in mindere mate ook de Muziekinstrumentenbuurt en de Hambaken kennen een zeer eenzijdige samenstelling.

In de loop der jaren zijn veel van de woningen middels groot onderhoud en renovatie opgeknapt. Ook zijn er veel projecten geweest waarbij de wegen en andere delen van de openbare ruimte zijn opgeknapt. Daardoor heeft de fysieke uitstraling van de buurten een impuls gekregen. Er is echter geen sprake geweest van grootschalige herstructurering en sloop/nieuwbouw en dit wordt de komende jaren ook niet verwacht. De buurten zijn gebouwd in de jaren 70 en 80 en komen daarvoor nog niet in aanmerking. Daarmee zal via de fysieke weg de samenstelling van de buurt niet veranderen.

#### Gestelse Buurt

De Gestelse Buurt ligt in het zuidoosten van 's-Hertogenbosch en kenmerkt zich door een vrij eenzijdige woningvoorraad: 87 procent van de woningen zijn huurwoningen in bezit van woningcorporatie BrabantWonen. De woningen hebben een relatief lage WOZ-waarde. Vrijwel alle woningen dateren uit de periode 1945-1969. De wijk bestaat voor ruim de helft uit eengezinswoningen, die het straatbeeld grotendeels bepalen. Daarnaast zijn er zes flats.

Er is in het verleden flink geïnvesteerd in de Gestelse Buurt. Er is geïnvesteerd in de openbare ruimte (waaronder de aanleg van speelplaatsen). De eengezinswoningen zijn opgeknapt om weer 25 jaar mee te kunnen. De zes woonblokken met 132 portiek- en etagewoningen zonder lift uit 1959 kregen in 2008 een opknopbeurt om de woningen nog acht tot tien jaar in stand te houden. Ze zijn echter gedateerd en gehorig. Eind 2016 heeft BrabantWonen besloten om zes flats te slopen en te vervangen voor nieuwbouw. Met bewoners wordt momenteel het gesprek gevoerd voor het opstellen van een sociaal plan/verhuisregeling. De appartementen zullen tot de sloop tijdelijk worden verhuurd. Hoe de fasering in de tijd van de sloop er uit komt te zien is nog niet bekend. Waarschijnlijk start de sloop van de eerste flat in 2019 en kent de fasering een aantal jaren. Omdat die fasering een aantal jaren duurt en de volgorde nog niet bekend is, heeft het de voorkeur ook in de flats de komende vier jaar nog selectief toe te wijzen. Voor de eengezinswoningen vraagt dit mogelijk om een langere periode van selectieve woningtoewijzing.

Met de nieuwbouw van de flats wordt sociale huur teruggebouwd. De fasering door de tijd vraagt mogelijk om tussentijds bijstellen van de programmering. Mogelijk dat een groot deel van de bewoners de buurt verlaat, maar daar zullen voor een deel ook financieel kwetsbare huishoudens voor terugkeren.

Naast de Gestelse Buurt is een nieuwbouwwijk (Meerendonk) gebouwd, waarmee er op groter schaalniveau wel sprake is van differentiatie. De toevoeging van duurdere woningen aan de wijk was bedoeld als een positieve impuls, maar de nieuwe buurt ligt letterlijk achter een gracht. Beide woongebieden functioneren gescheiden en de Gestelse Buurt ervaart weinig positieve effecten van de toevoeging van duurdere woningen en andere doelgroepen. Er leeft een sterk wij-zij gevoel. Betrokken partijen onderzoeken hoe beide wijken beter op elkaar aan kunnen sluiten, zodat het meer een geheel wordt. De wens is dat de nieuwbouw van de Meerendonk natuurlijk samenvloeit met de Gestelse Buurt. Er ligt een prachtige nieuwe Brede School (De BBS Nieuw Zuid) die de schakel tussen de twee buurten steeds meer moet vormen.

*Overzicht scores Leefbaarometer gebieden*

<b>wijk</b>	<b>buurt</b>	<b>Score Leefbaarometer 2012</b>	<b>score Leefbaarometer 2014</b>
Zuidoost	Gestelse buurt	zwak	zwak
	<i>wijk totaal</i>	<i>ruim voldoende</i>	<i>ruim voldoende</i>
Graafsepoort	Hinthamerpoort	voldoende	voldoende
	<i>wijk totaal</i>	<i>voldoende</i>	<i>ruim voldoende</i>
Noord	De Hambaken	zwak	zwak
	Sprookjesbuurt	onvoldoende	zwak
	Muziekinstrumentenbuurt	onvoldoende	onvoldoende
	Edelstenenbuurt	onvoldoende	zwak
	<i>wijk totaal</i>	<i>zwak</i>	<i>voldoende</i>
's-Hertogenbosch		ruim voldoende	ruim voldoende

*Bron: Leefbaarometer 2012 en 2014*

Op lager schaalniveau geeft Hinthamerpoort-Zuid een slechter beeld en is de score grotendeels zwak.

Hinthamerpoort-Zuid

***Noodzakelijkheid***

Hinthamerpoort-Zuid is een kleine buurt. Omdat de buurt vooral bestaat uit goedkope sociale huurwoningen, wonen er relatief veel mensen met een laag inkomen, uitkeringsgerechtigden en eenoudergezinnen (zie onderstaande tabel).

Sociaal-economische kenmerken buurt

Bewoners	Hinthamerpoort 's-Hertogenbosch	
Aantal inwoners	2.139	151.619
% 0 t/m 19 jaar	16,0	21,9
% 20 t/m 64 jaar	69,0	61,4
% 65 jaar en ouder	15,0	16,7
% Eenoudergezin	5,2	3,7
% Autochtoon	79,8	80,5
% Niet-westers allochtoon	11,4	10,7
% Westers allochtoon	8,8	8,8

Inkomen	Hinthamerpoort 's-Hertogenbosch	
% Bijstandsuitkeringen (BUIG)	13	6
% Niet werkende werkzoekenden	13	9
% Laag inkomen	17,9	10,7

Bron: Wijk- en buurtmonitor gemeente 's-Hertogenbosch

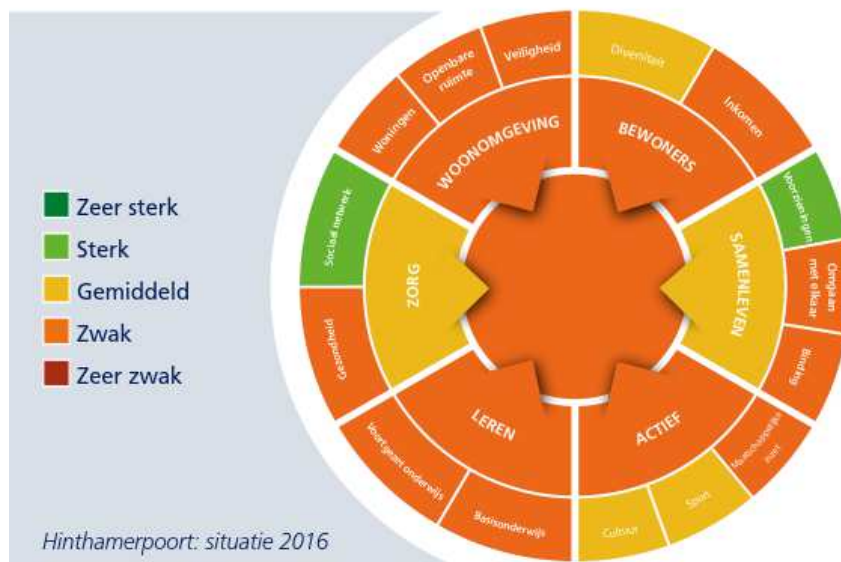
U geeft aan dat relatief veel mensen kampen met een slechte gezondheid en dat zij weinig zelfredzaam zijn. Er is vaker dan elders sprake van schoolverzuim. De doorstroom naar hoger voortgezet onderwijs is beperkt. Hinthamerpoort-Zuid is een typische volksbuurt. De sociale familieverbanden zijn vaak hecht. U geeft aan dat een typische bewoner in de buurt wordt geboren, daar opgroeit, daar trouwt en ook weer de eigen kinderen daar grootbrengt. Ouders, grootouders en overgrootouders geven normen en waarden door aan hun kinderen. Waaronder het al lang gedragen wantrouwen in overheidsinstanties en ook de afhankelijkheid daarvan. Op deze wijze worden levensstijl, denkwijze, houding en emoties van generatie op generatie doorgegeven. Dat maakt de buurt tegelijkertijd tot een min of meer gesloten systeem waar enkelen het voor het zeggen hebben. Dit zorgt, zo geeft u aan, voor een intimidatie klimaat dat hardnekkig is en zich moeilijk laat bestrijden. De bemoeienis van de lokale overheid is in de buurt al langer groot sinds de bouw in de jaren '20 en '30. In de jaren '60 en '70 werden er gezinnen met 'onmaatschappelijk gedrag' geplaatst.

Volgens u is de animo om mee te doen in het buurtplatform of een ander overlegorgaan minimaal. Tegelijkertijd groeit de belangstelling om praktisch actief te zijn. Er zijn altijd wel mensen die de handen uit de mouwen willen steken voor bijvoorbeeld een buurtdag. Ook positief: in Hinthamerpoort Zuid kunnen bewoners meer dan gemiddeld voor hulp terecht bij vrienden of familie in de eigen buurt. De sociale cohesie scoort dan ook relatief hoog in de buurt. U geeft echter aan dat de andere kant is dat die sociale cohesie ook kan zorgen voor overmatige sociale controle en intimidatie in een toch al gesloten buurt. Een hoog cijfer voor sociale cohesie is in deze buurt niet per se positief voor "relatieve buitenstaanders".



In de Leefbaarometer scoort de buurt als geheel de laatste jaren een voldoende. Tussen 2012 en 2014 is er echter geen ontwikkeling zichtbaar. De Leefbaarometer geeft voor Hinthamerpoort-Zuid grotendeels een zwakke score. Het zuidelijk deel van de buurt scoort dus lager (hoewel niet alle cijfers beschikbaar zijn op dat niveau). De samenhang met een eenzijdige sociale woningvoorraad en bevolkingssamenstelling in dat deel van de buurt is, zo geeft u, aan mede daarvoor een verklaring. Verder hebben de professionals bij deze subbuurt een beeld dat strookt met ondermijning en intimidatie (zie ook het hiervoor geschetste inzake ondermijning en intimidatie). Naar verwachting zou de subbuurt Hinthamerpoort-Zuid slechter scoren dan de buurt in totaal. Inzoomend op de subbuurt laat de Leefbaarometer zien dat de buurt ook slecht scoort op de indicator veiligheid.

Bij de Wijk- en buurtmonitor van de gemeente wordt gescoord op een aantal dimensies: woonomgeving (woningen, openbare ruimte, veiligheid), bewoners (diversiteit, inkomen), samenleven (voorzieningen, omgaan met elkaar, binding), actief (maatschappelijke inzet, sport, cultuur), leren (basis onderwijs, voorgezet onderwijs), en zorg (gezondheid, sociaal netwerk). De wijk- en buurtmonitor laat zien dat de buurt Hinthamerpoort als geheel over het algemeen zwak scoort (zie onderstaand wiel-diagram).



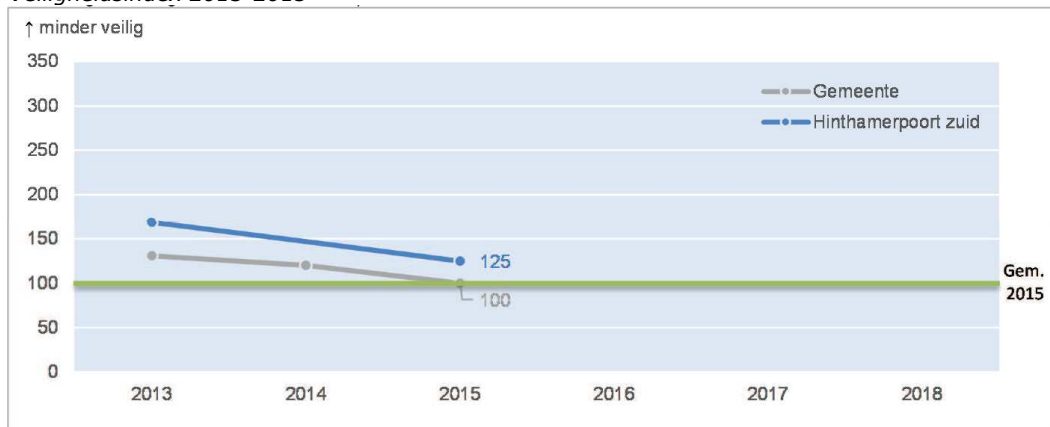


Bron: Wijk- en buurtmonitor gemeente 's-Hertogenbosch

### Geschiktheid

U hebt aangegeven dat er geen langjarig beeld is van de onderwikkeling van Hinthamerpoort-Zuid, omdat deze buurt in de veiligheidsmonitor tot 2013 onderdeel was van het grotere gebied Barten/Eikendonk/Hofstad. Dat gebied laat sinds 2008 verbetering zien voor indicatoren als de fysieke verloederding en de veiligheidsindex. Sinds 2013 kent de veiligheidsindex een andere manier van meten, waarbij wel gekeken kan worden naar de subbuurt Hinthamerpoort-Zuid. Tussen 2013 en 2015 verbeterde de veiligheidsindex van 169 naar 125.

Veiligheidsindex 2013-2015



Bron: Informatiemodel Nederlandse Politie, vragenlijst veiligheid en BRP, bewerking O&S 's-Hertogenbosch

Bron: Veiligheidsmonitor 's-Hertogenbosch

U geeft echter aan dat de veiligheidssituatie op specifieke onderdelen slecht is, zoals blijkt uit onderstaande tabel. Hinthamerpoort-Zuid kent relatief veel geweldsincidenten. In 2015 waren er 30 mishandelingen per 1.000 inwoners. Dit is iets hoger dan vorig jaar. Als daar verder op wordt ingezoomd, dan betreft drie kwart van de incidenten 'ruzie/twist' en een kwart fysiek geweld (eenvoudige/zware mishandeling of vechtpartij). Het aantal mensen dat aangeeft dat er in hun buurt vaak vernielingen zijn is tussen 2013 en 2015 gestegen van 5% naar 23%. Verder ervaren relatief veel inwoners van de Hinthamerpoort-Zuid vaak overlast door (jongere) omwonenden; 16 procent van de inwoners geeft aan dat dit vaak voorkomt. Het rapportcijfer voor de veiligheid in de buurt steeg tussen 2013 en 2015 licht van een 6,4 naar een 6,6. Echter, het aantal mensen dat zich vaak onveilig voelt in de eigen buurt steeg van drie naar negen procent.

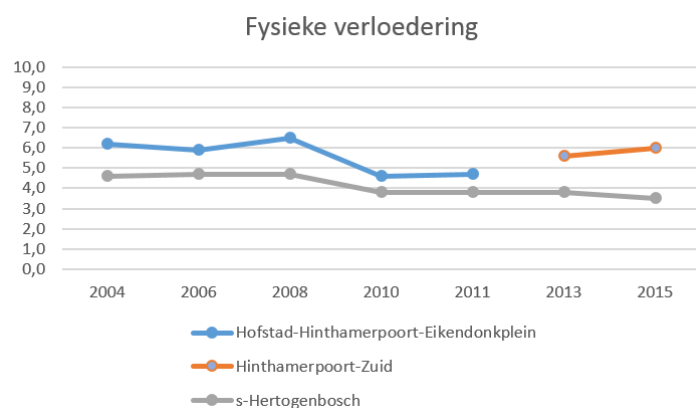
*Achterliggende indicatoren veiligheidsindex (periode 2013-2015)*

	Politiecijfers per 1.000 inwoners/woningen							Beleving bewoners (% komt vaak voor in de eigen buurt)								
	woninginbraak	auto-inbraak	fietsendiefstal	bedreiging	mishandeling	vernieling	jongerenoverlast	woninginbraak	auto-inbraak	fietsendiefstal	bedreiging	mishandeling	vernieling	jongerenoverlast	onveilig voelen	rapportcijfer veiligheid
Hinthamerpoort zuid 2013	16,9	3,6	3,6	7,2	26,6	15,1	12,9	4%	3%	5%	5%	5%	5%	18%	3%	6,4
<b>Hinthamerpoort zuid 2015</b>	<b>6,2</b>	<b>4,3</b>	<b>5,0</b>	<b>5,0</b>	<b>30,1</b>	<b>7,2</b>	<b>5,7</b>	<b>0%</b>	<b>2%</b>	<b>3%</b>	<b>2%</b>	<b>2%</b>	<b>23%</b>	<b>16%</b>	<b>9%</b>	<b>6,6</b>
's-Hertogenbosch 2015	8,2	12,2	8,1	2,6	16,8	7,0	6,4	8%	11%	7%	1%	1%	9%	11%	2%	6,8

Bron: Informatiemodel Nederlandse Politie, vragenlijst veiligheid en BRP, bewerking O&S 's-Hertogenbosch

De score fysieke verloedering ligt hoger dan het gemiddelde van de gemeente. U geeft aan dat fysieke verloedering iets zegt over de beleving van mensen. Met name de perceptie van vernielingen in de buurt is ook hoog (23%). Er is echter de laatste jaren heel veel geïnvesteerd in het opknappen van de openbare ruimte. Dit wordt in 2018 als project afgerond. Nieuwe cijfers van metingen moeten uitwijzen of deze indicator een verbetering laat zien samen met de andere te nemen maatregelen.

*Scores indicator fysieke verloedering (2004-2015)*

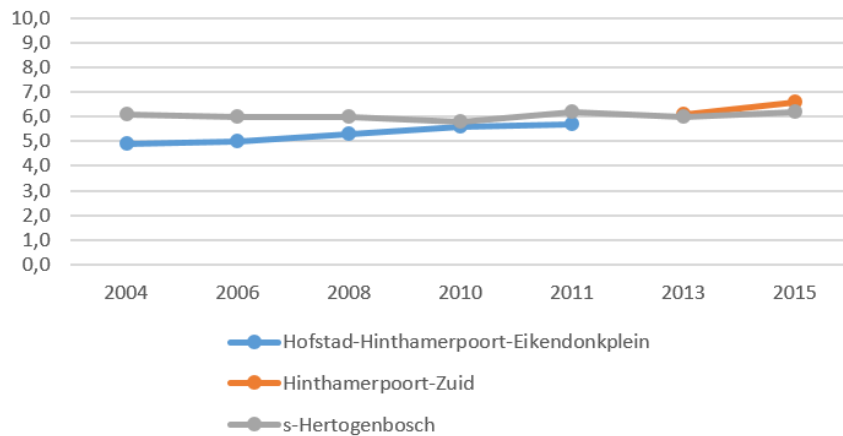


Bron: Enquête leefbaarheid en veiligheid gemeente 's-Hertogenbosch

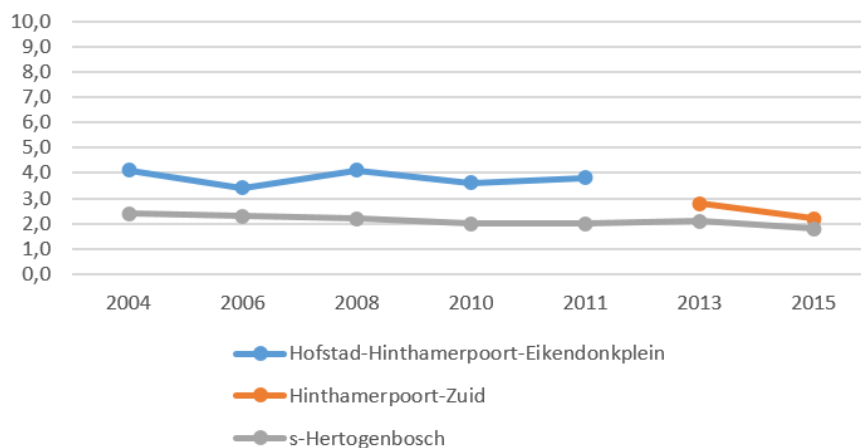
Professionals in de buurt geven al een aantal jaren aan dat het rustiger geworden is de buurt, maar dat het een gesloten gemeenschap blijft waar nieuwe bewoners niet makkelijk geaccepteerd worden. Nieuwe inwoners geven bij wijkprofessionals aan dat zij niet altijd de binding voelen met de buurt en geregeld het *mikpunt* zijn van (jongere) omwonenden.

De sociale cohesie is relatief hoog in de buurt en de sociale overlast relatief laag (zie figuur hieronder). Deze liggen rond het gemiddelde van de gemeente. Een grote sociale cohesie heeft het voordeel dat er sociale controle is in de buurt. Maar dit kan ook doorschieten en er toe leiden dat nieuwkomers minder welkom zijn. U geeft echter aan dat nieuwkomers nodig zijn om het sociaal klimaat in de buurt te veranderen.

### Sociale cohesie



### Sociale overlast



Scores indicatoren sociale overlast en sociale cohesie (2004-2015)  
Bron: Enquête leefbaarheid en veiligheid gemeente 's-Hertogenbosch

U vraagt zich af wat het effect is van intimidatie op de meldingsbereidheid van bewoners. Een aantal problemen rond ondermijning en criminaliteit in het gebied is, zo geeft u aan, hardnekkig (zie ook hetgeen eerder werd aangegeven over ondermijning en criminaliteit). In de buurt is praten met de politie eigenlijk "not done" maar door diversiteit aan instroom de laatste jaren gaat dit beter. Aangiftes en andere incidenten worden niet gemeld en soms onderling opgelost. Meer dan in andere buurten lopen er ook diverse dossiers waar ondermijning in kaart wordt gebracht en wordt aangepakt door politie, FIOD en gemeente. In de buurt wordt ook regelgeving niet altijd nageleefd en worden controleurs soms bedreigd in hun werk.

U bent van mening dat op basis van de bovenstaande analyse de toepassing van het instrument van selectieve woningtoewijzing op basis van artikel 10 in de Hinthamerpoort-Zuid voldoet aan de eisen van noodzakelijkheid en geschiktheid.

Gezien bovenstaande hebt u voldoende aannemelijk gemaakt dat sprake is van grootstedelijke problematiek die het noodzakelijk maakt om in te grijpen. U heeft tevens voldoende aannemelijk gemaakt dat de door u geschetste problematiek die speelt op het gebied van criminaliteit en overlast geschikt is om aan te pakken met inzet van het instrument van selectieve woningtoewijzing op grond van artikel 5, derde lid, juncto artikel 10 van de wet.

Aandachtsgebied Hambaken (Edelstenenbuurt, Sprookjesbuurt, Muziekinstrumentenbuurt, De Hambaken)

***Noodzakelijkheid***

U geeft aan dat, omdat de buurten voor een groot deel bestaan uit goedkope sociale huurwoningen, er relatief veel mensen wonen met een laag inkomen en mensen die langdurig van een uitkering moeten leven. In de Edelstenenbuurt ligt dit percentage lager, maar ligt de sociale woningvoorraad wel geclusterd in een aantal straten en complexen.

U geeft ook aan dat in de buurten relatief veel huishoudens met (financiële) problemen wonen, die moeilijk het hoofd boven water kunnen houden. In een deel van de kwetsbare gezinnen is tevens sprake van opvoedingsonmacht en/of huiselijk geweld. Eenoudergezinnen zijn oververtegenwoordigd. En er is sprake van eenzaamheid en mensen hebben niet altijd steun vanuit hun directe woonomgeving. Verder is betaalde arbeid nog steeds niet voor iedereen weggelegd. Relatief veel jongeren in Hambaken verlaten vroegtijdig het onderwijs, al was die uitstroom enkele jaren geleden nog forser. Door de grote omvang van het aantal kwetsbare huishoudens balanceren de buurten daardoor tussen draaglast en draagkracht. De buurten laten wel verbetering zien ten opzichte van eerdere jaren maar blijven wel nog flink onder het gemiddelde van de stad liggen.

Sociaal-economische kenmerken buurt

<b>Bewoners</b>	<b>Edelstenenbuurt</b>	<b>Sprookjesbuurt</b>	<b>Muziekinstrumentenbuurt</b>	<b>De Hambaken</b>	<b>'s-Hertogenbosch</b>
Aantal inwoners	1.178	1.700	1.279	1.367	151.619
% 0 t/m 19 jaar	27,1	25,4	29,5	26,9	21,9
% 20 t/m 64 jaar	65,8	59,2	61,1	55,7	61,4
% 65 jaar en ouder	7,1	15,4	9,4	17,4	16,7
% Eenoudergezin	5,3	7,0	9,2	5,4	3,7
% Autochtoon	51,2	56,5	48,5	64,7	80,5
% Niet-westers allochtoon	36,8	33,4	39,3	26,6	10,7
% Westers allochtoon	12,1	10,1	12,2	8,8	8,8
<b>Inkomen</b>					
% Bijstandsuitkeringen (BUIG)	17	15	19	10	6
% Niet werkende werkzoekenden	17	19	16	13	9
% Laag inkomen	23,9	23,4	25,0	17,5	10,7

Bron: *Wijk- en buurtmonitor gemeente 's-Hertogenbosch*

De wijk- en buurtmonitor laat buurten zien die over het algemeen zwak scoren. In de Leefbaarometer scoren de buurten onvoldoende/zwak. De buurten ontwikkelen zich wel gemiddeld en de Edelstenenbuurt ontwikkelt zelfs positief. Er is echter ook in die buurt geen positieve ontwikkeling op de indicatoren als inkomen en veiligheid. De Muziekinstrumentenbuurt en met name de Sprookjesbuurt scoren het zwakst van de vier buurten. In het afgelopen jaar is gebleken dat de overlast in de sprookjesbuurt rond de noordelijke flats (De Bokkelaren) toeneemt. Deze flats waren geen onderdeel van de selectieve woningtoewijzing op basis van convenanten. De bewoners maken zich zorgen over de toekomst van hun buurt en hebben afgelopen jaar een brandbrief gestuurd naar de corporatie en gemeente met het verzoek om iets aan de situatie te doen en selectieve woningtoewijzing voor die flats toe te passen.

*Edelstenenbuurt*





*Sprookjesbuurt*





Muziekinstrumentenbuurt



De Hambaken



Bron: Wijk- en buurtmonitor gemeente 's-Hertogenbosch

### **Geschiktheid**

In de Spookjesbuurt, Edelstenenbuurt en Muziekinstrumentenbuurt wordt gevraagd om artikel 5, eerste lid, van de wet toe te kunnen passen. U onderbouwt de geschiktheid van het instrument als volgt.

U gaat ervan uit dat de maatregel zorgt voor een vermindering van de concentratie van het aantal en aandeel van financieel kwetsbare bewoners. Zo komen er minder financieel kwetsbare bewoners in de buurt wonen en wordt inkomen uit arbeid meer de norm. Dit om de sociaal zwakke structuur van de buurt te beïnvloeden en het draagvermogen van de wijk te vergroten.

Er wonen relatief veel mensen met een uitkering en een laag inkomen (zie onderstaande tabel). In de Edelstenenbuurt is weliswaar het aandeel sociale huurwoningen lager dan de andere drie buurten maar vormt dit nog steeds de meerderheid van het woningbezit. Bovendien ligt dit bezit geclusterd in een aantal straten en complexen. Ondanks het lagere percentage sociale voorraad liggen de percentages van het aantal uitkeringsgerechtigden hier wel nog steeds relatief hoog. De buurt De Hambaken wordt niet voorgesteld voor toepassing van artikel 8, omdat daar relatief minder huishoudens met een laag inkomen of uitkering.

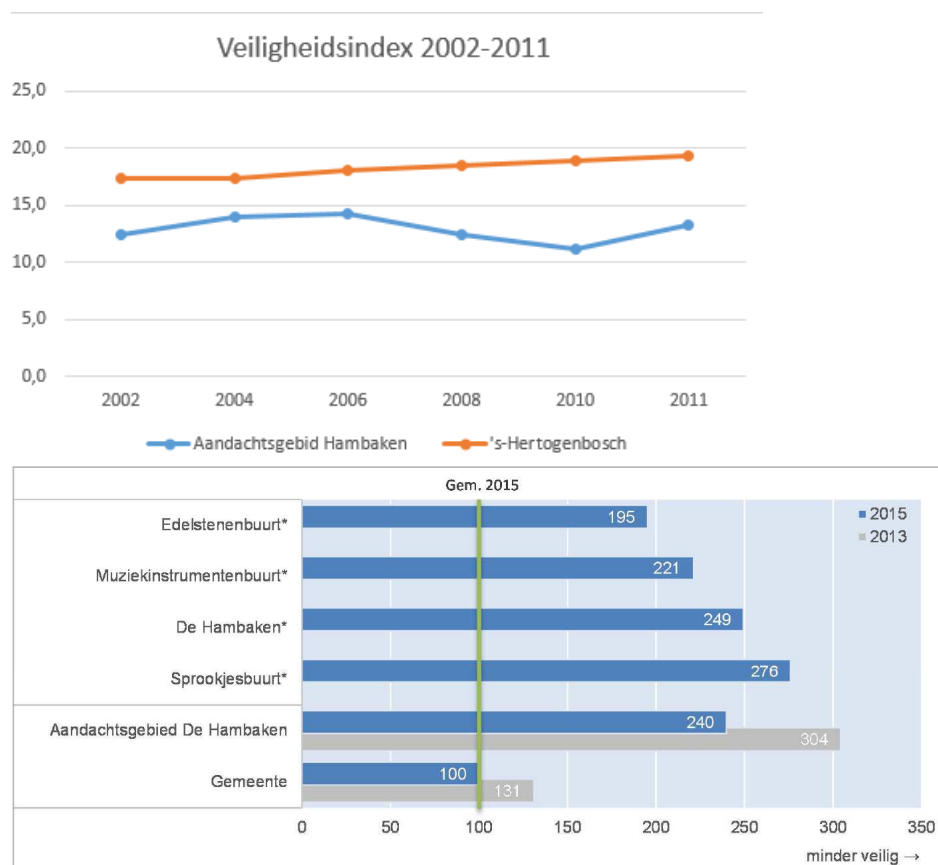
Sociaal-economische kenmerken buurt

Bewoners	Edelstenenbuurt	Sprookjesbuurt	Muziekinstrumentenbuurt	De Hambaken	's-Hertogenbosch
<b>Inkomen</b>					
% Bijstandsuitkeringen (BUIG)	17	15	19	10	6
% Niet werkende werkzoekenden	17	19	16	13	9
% Laag inkomen	23,9	23,4	25,0	17,5	10,7

Bron: Wijk- en buurtmonitor gemeente 's-Hertogenbosch

U geeft ten aanzien van de geschiktheid voor het toepassen van artikel 5, derde lid, juncto artikel 10 van de wet het volgende aan.

Het veiligheidsindexcijfer voor de wijk Noord, waarin de buurten liggen, is relatief laag. Dat is grotendeels te verklaren door de lage score van het aandachtsgebied Hambaken (bestaande uit de vier buurten). Wel is de veiligheidssituatie in aandachtsgebied Hambaken het afgelopen jaar behoorlijk verbeterd. De extra inspanningen van de afgelopen jaren van de gemeente, politie en andere veiligheidspartners leiden langzaam tot een verbetering van de veiligheidssituatie.



Bron: Enquête leefbaarheid en veiligheid gemeente 's-Hertogenbosch en Veiligheidsmonitor 's-Hertogenbosch

Van de vier buurten van het aandachtsgebied Hambaken scoort de *Sprookjesbuurt* het slechtst op het gebied van veiligheid. De buurt heeft een veiligheidsindex van 276. Dit komt overeen met het beeld van wijkprofessionals. In vergelijking met gemiddeld in de gemeente zijn er in de Sprookjesbuurt veel woninginbraken, geweldsdelicten, vernielingen en jongerenoverlast. Ook geven de inwoners van de Sprookjesbuurt relatief vaak aan dat overlast- en criminaliteitsvormen *vaak* voorkomen in hun buurt. Wijkprofessionals geven aan dat zij veel meldingen krijgen van overlast en intimidatie van bepaalde families.

Van de vier buurten van het aandachtsgebied Hambaken scoort de Edelstenenbuurt het best. De buurt zit echter met een veiligheidsindex van 195 nog ver boven het gemiddelde van 's-Hertogenbosch. Op de meeste criminaliteits- en overlastvormen deed de Edelstenenbuurt het in 2015 beter dan in 2013. De inwoners van de Edelstenenbuurt beoordelen de veiligheid van hun buurt met het rapportcijfer 6,0.

Het indexcijfer voor de veiligheid bedraagt in De Hambaken 249. Het beeld van de wijkprofessionals is dat de situatie in De Hambaken slechter is geworden. In vergelijking met 2013 waren er in 2015 meer mishandelingen, vernielingen en jongerenoverlast in De Hambaken. Ook geven relatief veel inwoners

aan dat dit in hun buurt *vaak* voorkomt. Tien procent van de inwoners voelt zich *vaak* onveilig in hun eigen buurt. Het rapportcijfer voor de veiligheid in de buurt is een 5,6. In deze buurt werd voorheen niet selectief toegewezen. U geeft aan dat het mogelijk is dat nieuwe probleemgezinnen zijn ingestroomd.

De veiligheidsindex van de Muziekinstrumentenbuurt bedraagt 221. Op de meeste criminaliteits- en overlastvormen deed de Muziekinstrumentenbuurt het in 2015 beter dan in 2013. De beleving van bewoners is niet positief. De inwoners van de Muziekinstrumentenbuurt beoordelen de veiligheid van hun buurt met het rapportcijfer 5,7.

*Achterliggende indicatoren veiligheidsindex (periode 2013-2015)*

	Politiecijfers per 1.000 inwoners/woningen							Beleving bewoners (% komt vaak voor in de eigen buurt)								
	woninginbraak	auto-inbraak	fietsendiefstal	bedreiging	mishandeling	vermieding	jongerenoverlast	woninginbraak	auto-inbraak	fietsendiefstal	bedreiging	mishandeling	vermieding	jongerenoverlast	onveilig voelen	rapportcijfer veiligheid
De Hambaken 2013	15,1	7,4	2,5	6,8	25,9	9,5	9,4	15%	18%	18%	13%	13%	24%	28%	11%	5,6
<b>De Hambaken 2015</b>	<b>11,7</b>	<b>5,8</b>	<b>3,4</b>	<b>4,3</b>	<b>29,8</b>	<b>11,9</b>	<b>14,4</b>	<b>13%</b>	<b>17%</b>	<b>16%</b>	<b>8%</b>	<b>7%</b>	<b>31%</b>	<b>25%</b>	<b>7%</b>	<b>5,6</b>
's-Hertogenbosch 2015	8,2	12,2	8,1	2,6	16,8	7,0	6,4	8%	11%	7%	1%	1%	9%	11%	2%	6,8

Bron: Informatiemodel Nederlandse Politie, vragenlijst veiligheid en BRP, bewerking O&S 's-Hertogenbosch

Verder hebt u het volgende aangegeven.

Kijkend naar de tabel met achterliggende indicatoren dan scoort aandachtsgebied Hambaken op veel indicatoren slechter dan de gemeente als gemiddeld. Ook de gevoelens van onveiligheid scoren slechter dan gemiddeld.

In 2010 was er een piek van het aantal woninginbraken in het aandachtsgebied De Hambaken. Vervolgens nam het aantal woninginbraken weer af. Tussen 2013 en 2015 daalde het aantal woninginbraken van 15 naar 12 inbraken per 1.000 woningen. Wel ligt het aantal inbraken hoger dan het gemiddelde van de gemeente. De politie heeft het gevoel dat enkele inbraken drugsgerelateerd waren.

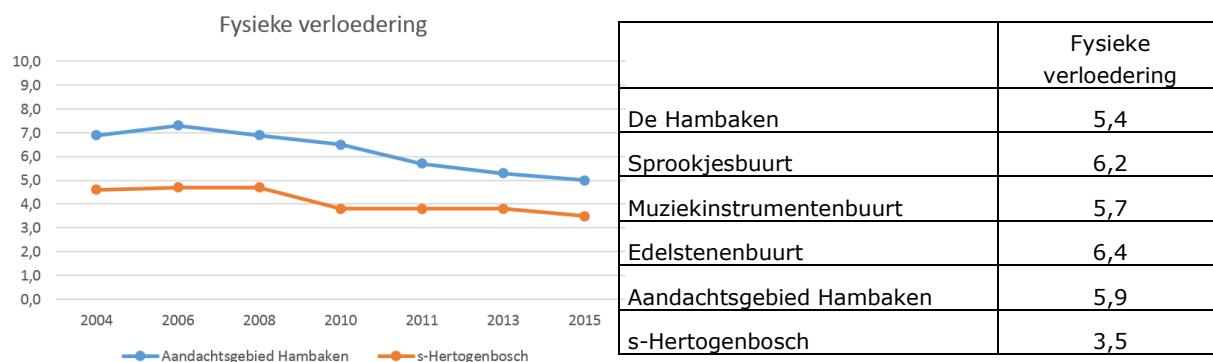
Het aantal auto-inbraken in het aandachtsgebied Hambaken steeg tussen 2013 en 2014, van 7 naar 10 inbraken per 1.000 inwoners. Vervolgens nam het aantal auto-inbraken weer af naar 6 inbraken per 1.000 inwoners in 2015 en ligt daarmee lager dan gemiddeld. De flats aan De Bokkelaren en de Klokkenlaan zijn hotspots van auto-inbraak. Hier zijn bewoners mogelijk nu alerter, waardoor het aantal inbraken is afgenomen.

Ten opzichte van 2013 geven minder inwoners van het aandachtsgebied Hambaken aan dat bedreiging of geweld *vaak* voorkomt in hun buurt. Echter, het aantal registraties bij de politie steeg tussen 2013 en 2015 van 26 naar 30 mishandelingen per 1.000 inwoners. Deze toename is toe te schrijven aan een stijging van de incidenten van 'ruzie/twist'. In 2015 betreft ongeveer tachtig procent van de incidenten 'ruzie/twist' en ongeveer twintig procent fysiek geweld (eenvoudige/zware mishandeling of vechtpartij). Ook denken de wijkprofessionals dat de bereidheid om te melden toeneemt, ook door buurtbewoners.

De afgelopen twee jaar is het aantal incidenten van jongerenoverlast in het aandachtsgebied Hambaken toegenomen van 9 naar 14 incidenten per 1.000 inwoners. U ziet hierbij wel verschillen tussen de buurten. Het afgelopen jaar was er een afname van de jongerenoverlast in de Muziekinstrumentenbuurt en Edelstenenbuurt. Daarentegen nam het aantal incidenten toe in de buurten De Hambaken en Sprookjesbuurt. Ook is het aantal incidenten in deze twee buurten relatief hoog. Een kwart van de inwoners van het aandachtsgebied Hambaken geeft aan dat overlast van groepen jongeren *vaak* voorkomt in hun buurt. Dit wordt meer aangegeven door inwoners van de buurten De Hambaken en Sprookjesbuurt. Wijkprofessionals verwachten dat het aantal meldingen onder andere is toegenomen door een grotere meldingsbereidheid van bewoners.

De score fysieke verloedering ligt hoger dan het gemiddelde van de gemeente (zie figuur hieronder). De Sprookjesbuurt en Edelstenenbuurt scoren daarbij het minst. Fysieke verloedering zegt iets over de beleving van mensen. Met name de perceptie van vernielingen in de buurt is ook hoog (31%, zie tabel hierboven). Er is de laatste jaren veel geïnvesteerd in het opknappen van de openbare ruimte. Nieuwe cijfers van metingen moeten uitwijzen of deze indicator daardoor een verbetering zal laten zien, samen met de andere te nemen maatregelen.

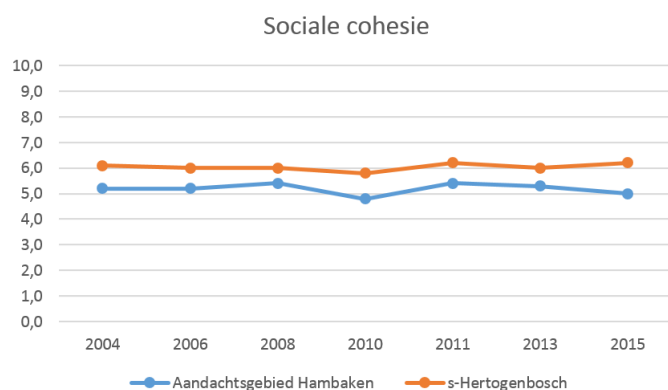
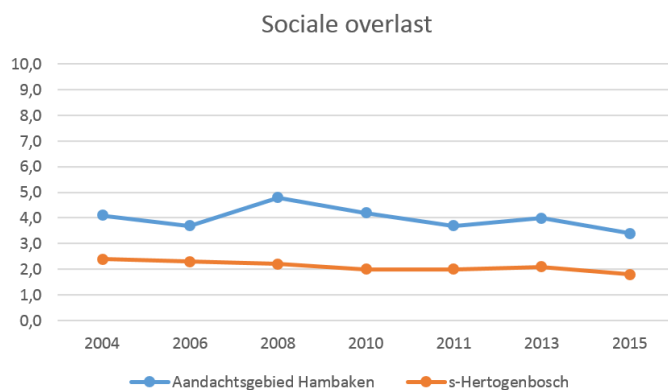
Score indicator fysieke verloedering (2004-2015)



Bron: Enquête leefbaarheid en veiligheid gemeente 's-Hertogenbosch

Het aandachtsgebied Hambaken wordt gekenmerkt door een 'negatief leefklimaat'. De indicatoren voor sociale overlast en sociale cohesie scoren ook slechter dan het gemiddelde in 's-Hertogenbosch (zie hieronder). In het aandachtsgebied wordt buurtbemiddeling ingezet. Wijkprofessionals geven aan dat bepaalde buurtproblematiek regelmatig niet bemiddelbaar is, omdat partijen niet willen meewerken.

*Scores indicatoren sociale overlast en sociale cohesie (2004-2015)*



*Bron: Enquête leefbaarheid en veiligheid gemeente 's-Hertogenbosch*

*Scores per buurt (2015)*

	Sociale cohesie	Sociale overlast
De Hambaken	4,9	3,6
Sprookjesbuurt	4,9	3,6
Muziekinstrumentenbuurt	5,6	3,0
Edelstenenbuurt	4,9	3,3
Aandachtsgebied Hambaken	5,0	3,4
s-Hertogenbosch	6,2	1,8

*Bron: Enquête leefbaarheid en veiligheid gemeente 's-Hertogenbosch*

U bent van mening dat op basis van de bovenstaande analyse de toepassing van het instrument van selectieve woningtoewijzing op basis van artikel 8 in de drie buurten van aandachtsgebied Hambaken (te weten: Sprookjesbuurt, Muziekinstrumentenbuurt en Edelstenenbuurt) noodzakelijk en geschikt is.

Ook ziet u op basis van de bovenstaande analyse de toepassing van het instrument van selectieve woningtoewijzing op basis van artikel 10 in de vier buurten van aandachtsgebied Hambaken (te weten: Sprookjesbuurt,

Muziekinstrumentenbuurt, Edelstenenbuurt en De Hambaken) als noodzakelijk en geschikt.

Gezien bovenstaande hebt u voldoende aannemelijk gemaakt dat in de vier buurten sprake is van grootstedelijke problematiek die het noodzakelijk maakt om in te grijpen. Ook is voor wat betreft de buurten Sprookjesbuurt, Muziekinstrumentenbuurt en Edelstenenbuurt voldoende aannemelijk gemaakt dat toepassing van artikel 5, eerste lid, geschikt is om de door u geschetste problematiek te bestrijden. Ook acht ik het voldoende aannemelijk gemaakt dat de door u geschetste problematiek die speelt op het gebied van criminaliteit en overlast geschikt is om aan te pakken met inzet van het instrument van selectieve woningtoewijzing op grond van artikel 5, derde lid, juncto artikel 10 van de wet.

#### Gestelse Buurt

##### ***Noodzakelijkheid***

U geeft aan dat, omdat de buurt voor een groot deel bestaat uit goedkope sociale huurwoningen, er relatief veel mensen wonen met een laag inkomen en mensen die langdurig van een uitkering moeten leven. De cijfers zijn van een vergelijkbaar niveau als in het aandachtsgebied Hambaken. Ook wonen er relatief veel mensen met financiële en achter-de-voordeur problemen.

De Gestelse Buurt is een buurt met veel familieverbanden en kent een gesloten karakter. In de buurt wonen veel kwetsbare groepen en mensen met een beperking. Veel inwoners van de buurt hebben een afwijkend normen en waardenpatroon. De verbale omgangsvormen zijn 'harder' in de buurt. Er heerst volgens u ook meer dan ergens anders een wij-zij cultuur tussen autochtonen en allochtonen. Bewoners beoordelen de omgang met elkaar als onvoldoende. Slechts weinig bewoners voelen zich verantwoordelijk voor de leefbaarheid in de wijk. Het basisonderwijs wordt als matig beoordeeld, de uitval van jongeren in het onderwijs is relatief groot en bewoners beoordelen hun gezondheid minder goed dan gemiddeld in 's-Hertogenbosch. Er is weinig sociale cohesie, initiatief en eigen kracht in de wijk. Er zijn weinig sleutelfiguren die iets voor de buurt willen betekenen. Ook zijn er nauwelijks huurders- of bewonersorganisaties actief in de Gestelse Buurt. U geeft aan dat het dan ook lastig is bewoners bij de verbetering van de wijk te betrekken. Toch zijn er ook positieve ontwikkelingen te noemen die zijn ingegeven door verschillende sociale en fysieke ingrepen in de wijk.



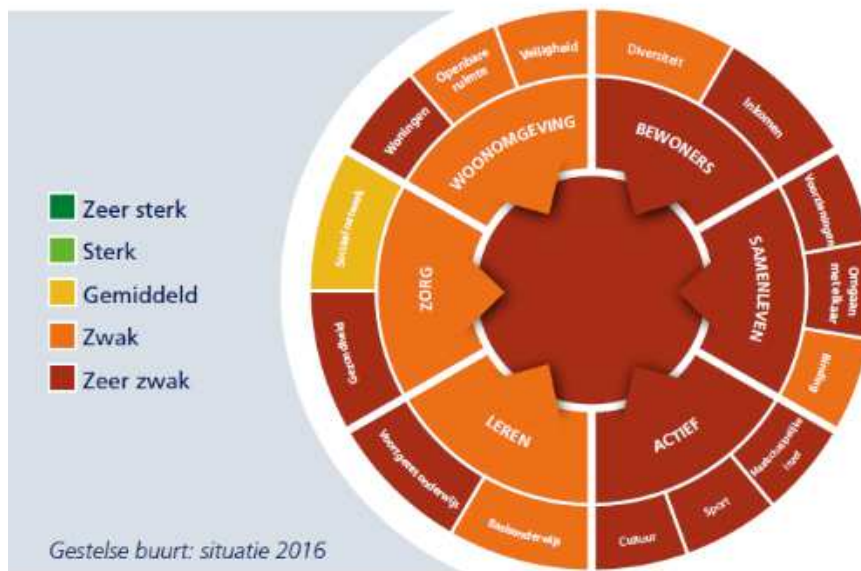
Sociaal-economische kenmerken buurt

<b>Bewoners</b>	<b>Gestelse buurt 's-Hertogenbosch</b>	
Aantal inwoners	1.245	151.619
% 0 t/m 19 jaar	23,6	21,9
% 20 t/m 64 jaar	64,5	61,4
% 65 jaar en ouder	11,9	16,7
% Eenoudergezin	5,8	3,7
% Autochtoon	59,6	80,5
% Niet-westers allochtoon	33,2	10,7
% Westers allochtoon	7,2	8,8

<b>Inkomen</b>	<b>Gestelse buurt 's-Hertogenbosch</b>	
% Bijstandsuitkeringen (BUIG)	19	6
% Niet werkende werkzoekenden	18	9
% Laag inkomen	23,6	10,7

Bron: *Wijk- en buurtmonitor gemeente 's-Hertogenbosch*

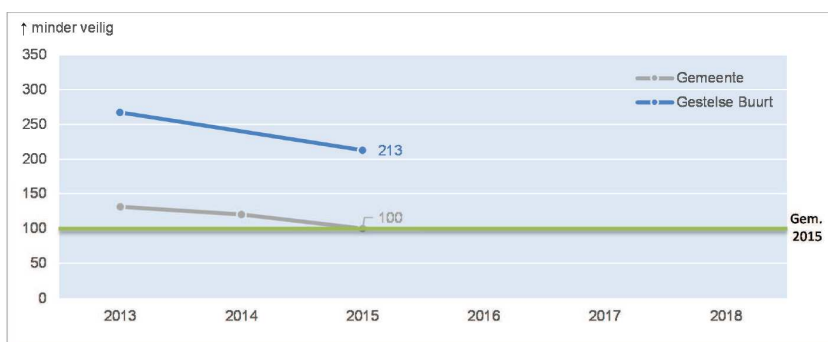
Van alle buurten in de gemeente 's-Hertogenbosch scoort de Gestelse buurt in de wijk- en buurtmonitor als enige 'zeer zwak' (zie onderstaand wiel-diagram). De buurt ontwikkelt zich verder gemiddeld. De Gestelse Buurt hoorde voorheen niet tot de Grotestedenbeleid-aandachtsbuurten. De buurt vraagt echter wel om een bredere wijkaanpak op sociaal, fysiek en veiligheidsgebied. Gezien de lagere scores op het gebied van veiligheid en de problemen rond ondermijning verzoekt u deze buurt aan te wijzen op grond van artikel 5, derde lid, juncto artikel 10 van de wet.



Bron: Wijk- en buurtmonitor gemeente 's-Hertogenbosch

### **Geschiktheid**

De veiligheidssituatie in de Gestelse Buurt is ten opzichte van 2013 verbeterd. De veiligheidsindex verbeterde tussen 2013 en 2015 van 267 naar 213, maar ligt nog ver boven het gemiddelde van de gemeente. De beleving op de andere onderwerpen verbeterde niet. De inwoners van de Gestelse Buurt beoordelen de veiligheid in de buurt met het rapportcijfer 5,7. Het gevoel van onveiligheid blijft groot.



Bron: Informatiemodel Nederlandse Politie, vragenlijst veiligheid en BRP, bewerking O&S 's-Hertogenbosch

Bron: Enquête leefbaarheid en veiligheid gemeente 's-Hertogenbosch en Veiligheidsmonitor 's-Hertogenbosch

U geeft aan dat de buurt slechter scoort dan het gemiddelde op indicatoren als woninginbraak, bedreiging, mishandeling en vernieling. Dat is te zien in onderstaande tabel. De beleving van bewoners is ook negatiever, zo laten de indicatoren zien.

#### Achterliggende indicatoren veiligheidsindex (periode 2013-2015)

	Politiecijfers per 1.000 inwoners/woningen							Beleving bewoners (% komt vaak voor in de eigen buurt)								
	woninginbraak	auto-inbraak	fietsendiefstal	bedreiging	mishandeling	vernieling	jongerenoverlast	woninginbraak	auto-inbraak	fietsendiefstal	bedreiging	mishandeling	vernieling	jongerenoverlast	onveilig voelen	rapportcijfer veiligheid
Gestelse Buurt 2013	16,5	9,3	2,5	7,6	28,6	12,6	7,6	22%	8%	10%	12%	10%	3%	18%	10%	5,7
<b>Gestelse Buurt 2015</b>	<b>12,5</b>	<b>4,6</b>	<b>2,4</b>	<b>4,8</b>	<b>23,2</b>	<b>9,0</b>	<b>2,4</b>	<b>6%</b>	<b>13%</b>	<b>16%</b>	<b>12%</b>	<b>3%</b>	<b>16%</b>	<b>27%</b>	<b>9%</b>	<b>5,7</b>
's-Hertogenbosch 2015	8,2	12,2	8,1	2,6	16,8	7,0	6,4	8%	11%	7%	1%	1%	9%	11%	2%	6,8

Bron: Informatiemodel Nederlandse Politie, vragenlijst veiligheid en BRP, bewerking O&S 's-Hertogenbosch

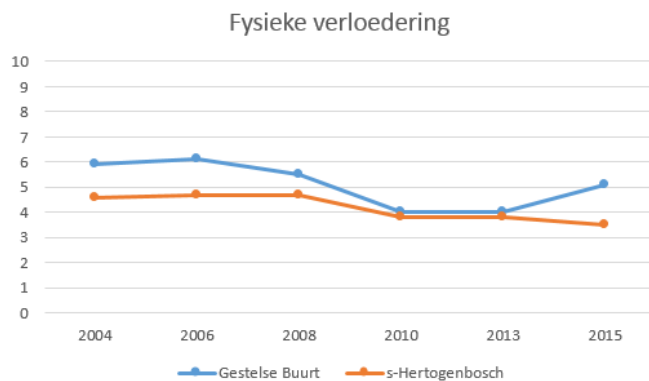
Het aantal woninginbraken was hoog in 's-Hertogenbosch, en piekte in 2010/2011. Ook in de Gestelse Buurt was het aantal inbraken hoog. In 2012 waren er in de Gestelse Buurt 42 inbraken per 1.000 woningen. Vervolgens nam het aantal woninginbraken jaarlijks gestaag af tot 13 woninginbraken per 1.000 woningen in 2014. In 2015 stabiliseerde het, maar ligt het nog steeds boven het gemiddelde van de gemeente.

Het aantal inwoners dat aangeeft dat er in hun buurt vaak overlast is van groepen jongeren is tussen 2013 en 2015 toegenomen van 18 naar 27 procent. In de politiecijfers zien we echter een daling van het aantal geregistreerde incidenten in dezelfde periode van 8 naar 2 incidenten per 1.000 inwoners. Wijkprofessionals geven aan dat mensen overlast van jongeren vaak niet durven te melden, of dit anoniem melden bij bijvoorbeeld het Wijkplein.

Het aantal geweldsincidenten is hoog in de Gestelse Buurt. Wel nam het aantal tussen 2013 en 2014 af van 29 naar 22 mishandelingen per 1.000 inwoners. In 2015 was er weer een lichte toename naar 23 mishandelingen per 1.000 inwoners.

De score fysieke verloedering ligt hoger dan het gemiddelde van de gemeente. Fysieke verloedering zegt iets over de beleving van mensen. Met name de perceptie van vernielingen in de buurt is ook hoog (19%). Er is de laatste jaren veel geïnvesteerd in het opknappen van de openbare ruimte. Nieuwe cijfers van metingen moeten uitwijzen of deze indicator een verbetering laat zien samen met de andere te nemen maatregelen.

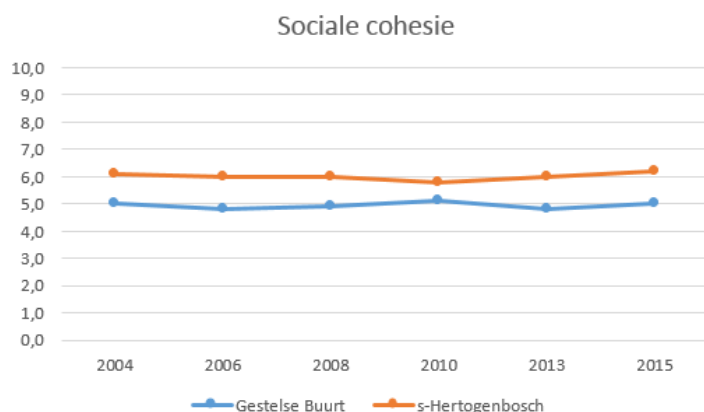
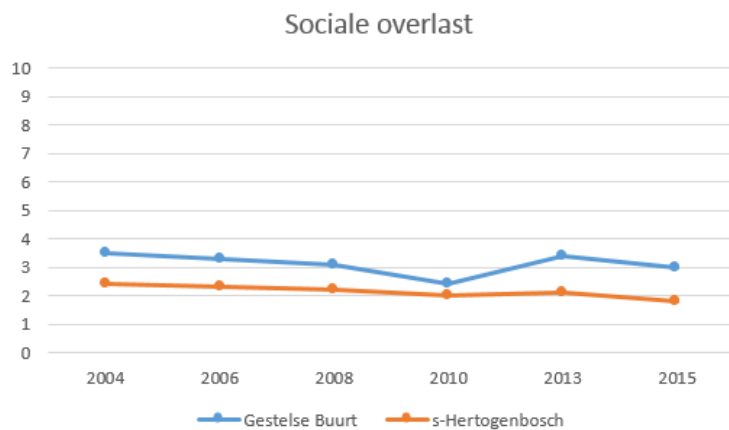
Score indicator fysieke verloedering (2004-2015)



Bron: Enquête leefbaarheid en veiligheid gemeente 's-Hertogenbosch

Het intimidatieklimaat is volgens professionals problematisch, zo geeft u aan. Dit is eerder in dit besluit reeds geschetst. Inwoners van de Gestelse Buurt geven aan dat overlast door omwonenden, bedreigingen in de buurt en intimidatie door omwonenden vaak voorkomen in hun buurt. Dit is het hoogst van alle aandachtsbuurten in 's-Hertogenbosch. U geeft aan dat in de buurt een aantal criminele gezinnen woont dat een stempel drukt op de sociale structuur van de buurt. Hun criminaliteit is onderhuids, ze vertonen op het eerste gezicht geen asociaal gedrag. Volgens professionals in de buurt is het moeilijk hier op in te grijpen; de politie en gemeente zitten hier zo veel mogelijk bovenop. En er worden verschillende interventies gedaan om dit aan te pakken.

Scores indicatoren sociale overlast en sociale cohesie (2004-2015)



Bron: Enquête leefbaarheid en veiligheid gemeente 's-Hertogenbosch

In bovenstaande figuren zijn de indicatoren van sociale overlast en sociale cohesie terug te zien over meerdere jaren. Deze scores slechter dan het gemiddelde van de gemeente.

U bent van mening dat op basis van de bovenstaande analyse de toepassing van het instrument van selectieve woningtoewijzing op basis van artikel 10 in de Gestelse Buurt voldoet aan de eisen van noodzakelijkheid en geschiktheid.

Op basis van de door u gegeven onderbouwing acht ik het voldoende aannemelijk gemaakt dat sprake is van grootstedelijke problematiek die het noodzakelijk maakt in te grijpen door middel van toepassing van artikel 5, derde lid, van de wet en dat het middel geschikt is om de geschetste problematiek op het gebied van overlast en criminaliteit aan te pakken.

## **Subsidiariteit en proportionaliteit**

### ***Subsidiariteit***

Voordat een aanwijzing op grond van artikel 5 van de Wbmgp kan worden gegeven dient de gemeenteraad op grond van artikel 6, eerste lid, onder b, van de Wbmgp voldoende aannemelijk te maken dat er minder ingrijpende instrumenten zijn ingezet en dat het inzetten van dat instrumentarium alleen, geen afdoende oplossing biedt voor de geconstateerde grootstedelijke problematiek.

U hebt aangaande de subsidiariteit het volgende aangegeven over de inzet in het algemeen en per gebied. De gemeente zet onder andere in op de volgende punten:

#### *-Wijkgericht werken:*

Sinds 2005 werkt de gemeente wijkgericht met een wijkmanager. Er zijn 14 wijken in de stad die weer onderverdeeld zijn naar buurten. Op basis van de wijk- en buurtmonitor wordt gekeken wat iedere buurt nodig heeft. Op basis daarvan is een aantal aandachtsbuurten benoemd waar de inzet van bestaande middelen zich op concentreert en waar gestuurd wordt op een fysiek, sociaal en veilige omgeving. Daarbij wordt ook ingezet op gezonde, zelfredzame en zelfstandige inwoners die meedoen in de samenleving. Inwoners, die zoals in de aan te wijzen buurten vaak extra ondersteuning nodig hebben, kunnen rekenen op informatie en advies van de gemeente op de terreinen van Jeugdhulp, Wmo, welzijn en financiën via onder meer de wijkpleinen.

De gemeente zet sociale wijkteams in die ondersteuning bieden aan huishoudens met meervoudige problemen en verlenen daarnaast toegang tot de langdurige en specialistische hulp.

Vrijwilligers zetten zich in voor activiteiten, diensten en voorzieningen in wijken en buurten en staan daarmee voor een leefomgeving die sociaal, veilig en leefbaar is. Zo nodig faciliteert de gemeente daarin. Professionals bieden ruimte aan maatschappelijke initiatieven van inwoners, vrijwilligers en ondernemers. De gemeente biedt partnerschap, informatie, betrokkenheid, waar mogelijk en waar nodig regelruimte, een netwerk, praktische kennis, materiaal, accommodatie of subsidie. Verder worden in de buurtaanpak de interventies op het gebied van sociaal, fysiek en veiligheid integraal afgestemd met de samenwerkende partijen en wordt er voor de komende jaren een gezamenlijk plan met speerpunten opgesteld.

#### Integraal Veiligheidsplan 2015-2018

In 2014 is door de gemeenteraad het Integraal Veiligheidsplan vastgesteld. Op basis van de veiligheidsmonitor resulteert dit in jaarlijks programmaplan. Het Integraal Veiligheidsplan heeft de volgende prioriteiten:

- **Veilige wijk.** Elke Bosschenaar moet zich 'goed' voelen in zijn buurt of wijk, in zijn alledaagse woon- en leefomgeving. Dat wil zeggen: onbedreigd, niet geïntimideerd, niet gehinderd door (zware) overlast van de omgeving. Verschijnselen die daar haaks op staan, worden aangepakt.

- Aanpak van Vermogens-/veelplegerscriminaliteit. Alert zijn op de benodigde verbeteringen van de aanpak van woninginbraak, auto-inbraak en andere vormen van vermogens- en veelplegerscriminaliteit. Een effectieve persoons- en gebiedsgerichte aanpak samen met partners.
- Problematische jeugd en jeugdgroepen. Samen met partners jeugdoverlast en criminaliteit voorkomen dan wel aanpakken. Daarbij richt de inzet zich op zowel groepen als individuen.
- De georganiseerde, ondermijnende criminaliteit (zichtbaar en onzichtbaar) zo weinig mogelijk kans geven, het zo effectief mogelijk verstoren van de criminele industrie. Per saldo betreft het verschijnselen die meest bedreigend zijn voor de integriteit van de samenleving.

#### Start interventieaanpak (2010-2012)

In 2010 heeft de Driehoek aan de noodrem getrokken vanwege de problematiek in de buurten van de Hambaken en Hinthamerpoort-Zuid. Gedurende een periode van 2 jaar is, met goedkeuring van de Landelijke Stuurgroep Interventieteams (LSI), samen met het Regionaal Centrum Fraudebestrijding (RCF) kenniscentrum handhaving Zuidoost Nederland, een interventieaanpak uitgevoerd.

De interventieaanpak is een gecombineerde gebiedsgerichte aanpak van straf- en zorggerichte partners. Vanuit de gemeente waren verschillende afdelingen betrokken. Op basis van onopvallende adrescontroles en grootschalige opvallende integrale gebiedscontroles is informatie verzameld en geanalyseerd. Vervolgens zijn frauderende, intimiderende en zorgbehoevende personen en huishoudens aangepakt met een combinatie van boetes, terugvorderingen, inbeslagnames, correcties en zorg. Deze aanpak is gecombineerd met en aanvullend op reeds ingezette reguliere sociale en fysieke aanpak in deze wijken.

#### Evaluatie interventie aanpak en nieuwe ambitie (2013-2014)

In de evaluatie van de interventieaanpak in 2013, wordt aangegeven dat de gemeente wil overgaan tot een structurele integrale aanpak in 's-Hertogenbosch, waarbij actief wordt ingezet op het doorbreken van het intimidatieklimaat door 'onaantastbaren', startend in Hinthamerpoort-Zuid, Hambaken en de Gestelse Buurt. Samen met de interne en externe partners organiseert de afdeling Openbare Orde en Veiligheid van de gemeente vier keer per jaar intensieve integrale acties in geprioriteerde gebieden (o.a. ook in woonwagencentra).

#### Aanwijzing handavingsknooppunt Hinthamerpoort-Zuid, Hambaken en Gestelse Buurt (2015) en voortzetting interventieaanpak onaantastbaren (vanaf 2016)

In het verlengde van de interventieaanpak is een goede informatie-uitwisseling tussen de verschillende partijen noodzakelijk. Met dit doel is in 2015 Hinthamerpoort-Zuid, Hambaken en de Gestelse Buurt door de Driehoek, als handavingsknooppunt, aangewezen en bij het RIEC als dusdanig aangemeld. In 2015 zijn in de Gestelse Buurt en in Hambaken twee grote integrale acties uitgevoerd, waarbij 37 adressen zijn bezocht door leerplicht, UWV, Belastingdienst, sociale recherche, basisregistratie en politie.

In 2016 en 2017 zijn er drie grote interventieacties in Hinthamerpoort-Zuid, Hambaken en de Gestelse Buurt geweest, waarbij in totaal 62 adressen zijn bezocht. Alle acties zijn gericht om de zogenaamde wijkkoningen aan te pakken.

De komende jaren wordt de structurele aanpak van onaantastbaren onverminderd voortgezet ter verbetering van de leefbaarheid en de veiligheid in deze buurten.

U hebt aangegeven ook in te willen zetten op de uitstroom van probleemgevende huishoudens door meer in te zetten met partijen op het opbouwen van dossiers om overlastgevende huishoudens uit huis te plaatsen bij ernstige overlast. U geeft aan dat in 2017 nader onderzoek wordt gedaan onder direct betrokkenen organisaties om de doelgroep met extreme overlast nog scherper in zicht te krijgen en of een Skaeve Huse of een Voorziening voor Langdurig Verblijf (VLV) wenselijk en haalbaar is. Op basis daarvan wordt een inschatting gemaakt welke passende alternatieve huisvestingsvorm wenselijk is. Bij VLV is o.a. sprake van 24-uurs zorg, en bij Skaeve Huse is dit niet het geval. Op dit moment worden die woonvormen in uw gemeente niet ingezet.

Wel zetten woningcorporaties hun (privaatrechtelijk) instrumentarium in om overlastgevende huishoudens aan te pakken. Dit instrumentarium wordt nu al regelmatig ingezet in de buurten. Een aantal door u genoemde voorbeelden:

- In een vroeg stadium starten met gesprekken en waarschuwingen geven om zo ook een dossier op te bouwen;
- Inschakelen buurtbemiddeling bij conflicten tussen twee burens of groepsbemiddeling als er meerdere huishoudens bij betrokken zijn. Cijfers van buurtbemiddeling laten zien dat juist in de aandachtsgebieden dit instrument vaak wordt ingezet;
- Opleggen van boetes bij overtredingen op basis van de Algemene Huurvoorwaarden van de betrokken corporatie;
- Het zorgen voor een gedragsaanwijzing via de rechter;
- Ontbinding van de huurovereenkomst en ontruiming van de woning waarbij bijvoorbeeld woonfraude of zware woonoverlast kan worden aangetoond

U heeft daarnaast een aantal voorbeelden uitgelicht dat een beeld geeft van de ingezette en in te zetten middelen in de specifieke buurten.

#### *Hinthamerpoort-Zuid (Barten-Zuid)*

##### **Sociaal**

- Er wordt gewerkt aan vertrouwen door verbindingen te leggen tussen bewoners onderling en met vaste wijkwerkers vanuit het wijkplein.
- Op individueel niveau wordt de positie van kwetsbare bewoners versterkt door o.a. de inzet van burenhulp te koppelen via Platform073.
- Voor jongeren is aanvullende ondersteuning aanwezig bij de overstap naar het voortgezet onderwijs en worden er verschillende vrije tijdsactiviteiten georganiseerd.

##### **Fysiek**

- De afgelopen jaren hebben de woningcorporaties al hun woningen gerenoveerd en heeft de gemeente de openbare ruimte opgeknapt en zijn er speelplaatsen in de buurt gerealiseerd. De buurt heeft daarmee de afgelopen jaren een flinke kwaliteitsimpuls gehad. In de komende periode wordt die fysieke aanpak afgerond.

##### **Veilig**

- Het inzetten van een multidisciplinair interventieteam gericht op de aanpak van ondermijning (integrale actiedagen).



- Inzetten op uitstroom van overlastgevende en criminele huishoudens.
- Intensief en 3 wekelijks leefbaarheidsoverleg met ketenpartners politie, gemeente, welzijnsorganisatie Divers en woningcorporaties.
- Wekelijks koppelproject waarbij wijkagent, medewerkers sociaal wijkteam en/of consultant van de woningcorporatie adressen langslopen.
- Jaarlijkse integrale controle (leerplicht, belasting, sociale recherche, politie en stadstoezicht) en samenwerking met sociale recherche.
- Regelmatig overleg casussen Veiligheidshuis.

U bent van mening dat, gezien de reeds toegepaste maatregelen en het feit dat dit tot op heden onvoldoende verbetering van de leefbaarheid en veiligheid heeft opgeleverd, de toepassing van het instrument van selectieve woningtoewijzing op basis van artikel 10 in Hinthamerpoort-Zuid aan de eisen van subsidiariteit voldoet.

*Aandachtsgebied Hambaken (Muziekinstrumentenbuurt, Sprookjesbuurt Edelstenenbuurt en De Hambaken)*

#### **Sociaal**

- De aanpak en begeleiding van de jongeren moet in een vroeg stadium ter hand genomen worden; dit begint al op de basisschool en moet zorgen voor een naadloze overgang naar de middelbare school. Het nieuw opgezette Preventief Professioneel Jongerenwerk (PPJ) gaat preventiever werken en doet dat samen met de zorgteams van de scholen, het Buurtteam en het sociaal wijkteam, jeugdarts, jeugdverpleegkundige en Leerplicht.
- Jongerenoverlast wordt voorkomen door vroege signalering en adequate ondersteuning. Een mooi voorbeeld hiervan is Hambaken Gym. Daarbij draait het om gezond bezig zijn, gecombineerd met opvoeding en het bijbrengen van waarden en normen in een aantrekkelijke omgeving.
- De Brede Basisschool School De Hambaken is het middelpunt voor de jongeren. Hulpverlening, ondersteuning en activiteiten moeten van daaruit geregeld en georganiseerd worden. Duidelijk, transparant en herkenbaar. Wijkbewoners vinden er het Maatjesproject, huiswerkbegeleiding, opvoedondersteuning, zorgverlening en allerlei activiteiten.
- Activiteiten voor en door bewoners in buurtonderneming Noorderpoort. Dit is de motor voor kleinschalige bedrijvigheid en daarmee voor inkomensvoorziening. Daarnaast is De Noorderpoort het adres voor dagbesteding en werkervaringsprojecten en fungeert het als buurthuis. De Noorderpoort had een moeizame start. Gepoogd wordt het initiatief te verankeren in de buurt en de succesvolle activiteiten uit te breiden. Daarnaast wordt gepoogd diverse initiatieven, her en der ontstaan in de wijk, zoveel mogelijk te koppelen aan de Noorderpoort.

Specifiek voor artikel 8 worden de volgende maatregelen ingezet:

- Om de (financiële) draagkracht van mensen te verstevigen hebben de partners in de stad afspraken gemaakt met het Woonlastenakkoord 2014-2018. De partijen zoeken daarbij intensief de samenwerking via netwerken als Woonlasten de Baas het Netwerk tegen Armoede en de gemeentelijke aanpak Den Bosch Schuldenvrij. Dit is flankerend beleid dat ook ingezet wordt voor de huurders in de buurten waar artikel 8 wordt toegepast.

- Er wordt ingezet om jongeren te begeleiden naar werk via scholing en stages.
- Er worden (weliswaar op beperkte schaal) woningen verkocht door BrabantWonen waardoor draagkrachtigere huishoudens de buurt instromen.

**Fysiek**

- Zayaz heeft de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in onderhoud en renovatie van complexen en blijft dat ook doen.
- Door de gemeente is nodige geïnvesteerd in de openbare ruimte en dat wordt ook komende jaren gedaan.

**Veilig**

- Het inzetten van een multidisciplinair interventieteam gericht op de aanpak van ondermijning (integrale actiedagen).
- Inzetten op uitstroom van overlastgevende en criminele huishoudens.
- Leefbaarheidsoverleg en casuoverleg ketenpartner.
- Surveillance door wijkagenten en overleg met straatcoaches.
- Wekelijks koppelproject waarbij wijkagent, medewerkers sociaal wijkteam en/of consulent van de woningcorporatie adressen langslopen.
- Extra inzet van de welzijnswerker van Divers en de buurtbeheerder van Zayaz specifiek ook voor het beheer en de aanpak van overlast in de flats van De Bokkelaren en Klokkelaan; In de flats probeert met draagvlak van huurders tegen gereduceerde servicekosten een huismeester aan te stellen (in één flat aan De Bokkelaren inmiddels aan het werk).
- Aanpak overlastpanden en hennepwekerijen met ontbinding huurcontracten.
- Om het veiligheidsgevoel verder te vergroten, worden de oprichting van buurtpreventie teams en het gebruik van de 'buurtapp', of vergelijkbare alternatieven, gestimuleerd.
- Jaarlijkse integrale controle (leerplicht, belasting, sociale recherche, politie en stadstoezicht) en samenwerking met sociale recherche.
- Regelmatig overleg casussen Veiligheidshuis.

U bent van mening dat, gezien de reeds toegepaste maatregelen en het feit dat dit tot op heden onvoldoende verbetering van de leefbaarheid en veiligheid heeft opgeleverd, de toepassing van het instrument van selectieve woningtoewijzing op basis van artikel 8 in drie buurten van aandachtsgebied Hambaken (te weten: Sprookjesbuurt, Muziekinstrumentenbuurt en Edelstenenbuurt) aan de eisen van subsidiariteit voldoet.

Tevens bent u van mening dat, gezien de reeds toegepaste maatregelen en het feit dat dit tot op heden onvoldoende verbetering van de leefbaarheid en veiligheid heeft opgeleverd, de toepassing van het instrument van selectieve woningtoewijzing op basis van artikel 10 in de vier buurten van aandachtsgebied Hambaken (te weten: Sprookjesbuurt, Muziekinstrumentenbuurt, Edelstenenbuurt en De Hambaken) aan de eisen van subsidiariteit voldoet.

## *Gestelse Buurt*

### **Sociaal**

- De activiteiten voor de jeugd steeds meer persoonsgebonden. Het gaat daarbij onder meer om de aanpak van schoolverzuim onder jongeren en het ontbreken van een starterskwalificatie. Hiervoor zijn al 'maatjes'-projecten gestart.
- Op het gebied van armoede wordt steeds meer ingezet op Buurtvrouwen die een signalerende functie hebben in de wijk. Hierdoor kunnen meer mensen bereikt worden met specifieke hulp.
- Een belangrijke verbetering is gerealiseerd met de bouw van Brede Bossche School Nieuw Zuid. Kindcentrum (basisschool en peuterarrangement), professionele organisaties (zoals welzijnswerk) en lokale initiatieven van vrijwilligers zijn er samengebracht en hebben van dat gebouw het kloppend hart van de buurt gemaakt. Het aantal activiteiten is groot en groeit onafgebroken.
- Zo zijn er veel activiteiten voor jonge kinderen, zoals het door bewoners geïnitieerde project 'Kom je buiten spelen'. Ook zijn er veel activiteiten voor jongeren, opgezet en uitgevoerd door het project Preventief Jongerenwerk (PPJ). Vooral de Sportspot op de wijkspiegelplaats is een goede uitvalsbasis om samen (sport-)activiteiten te ontwikkelen.
- Een groep ouders vormt samen de activiteitencommissie en zorgt er voor dat activiteiten rond Pasen, Sinterklaas en Kerst weer geïntroduceerd zijn in de buurt. Verder wordt armoede beter bespreekbaar gemaakt. Dat gebeurt tijdens activiteiten in de Ouderkamer. Ander activiteiten zijn het maandelijks wijkdiner, het jaarlijkse Kerstdiner, voorleesmiddagen, wijktheateravonden en diverse kind- en sportactiviteiten. Ze zijn grotendeels opgezet en uitgevoerd door vrijwilligers en mogen zich verheugen in een bijzonder grote en ook nog eens groeiende belangstelling.

### **Fysiek**

- Eind 2016 heeft BrabantWonen besloten om zes flats te slopen en te vervangen voor nieuwbouw. Met bewoners wordt momenteel het gesprek gevoerd voor het opstellen van een sociaal plan/verhuisregeling,
- Om de tijd te overbruggen verhuurt BrabantWonen de flats tijdelijk aan spoedzoekers. Dat zijn bijvoorbeeld gescheiden mensen, buitenlandse studenten, statushouders of andere mensen die snel een woning nodig hebben, maar niet in aanmerking komen voor urgentie. De instroom van deze nieuwe groepen kunnen kansen bieden maar kunnen ook zorgen voor minder binding met de buurt. Met goed gezamenlijk beheer tussen BrabantWonen, gemeente en andere partijen zal hier op ingespeeld worden. Gezien de wens deze doelgroepen te bedienen is er niet de wens om in de buurt selectief toe te wijzen op basis van artikel 8. De tijdelijke verhuur geeft wel een extra stok achter de deur om overlastgevende huishoudens alsnog de woning te laten verlaten ook als zij eerder wel door de screening op basis van artikel 10 zijn gekomen.
- Er is afgelopen jaren geïnvesteerd in de openbare ruimte (speelplekken waaronder Wijkspiegelplaats bekostigd door BrabantWonen, Krajcijkfoundation en gemeente). Ook heeft BrabantWonen geïnvesteerd in in extra inbraakwerendheid van de woningen.
- Met de sloop/nieuwbouw zal de gemeente ook investeren in de openbare ruimte en kijken hoe deze nog veiliger in te richten.
- In de buurt wordt verder gekeken naar het opknappen van verschillende plekken. Zo wordt de school aan de Bilderdijkstraat (VSO De Rietlanden) opgeknapt. Ook de aansluiting op het verkeersnetwerk is nog niet optimaal en dient te worden verbeterd. Verder is de ambitie om de winkelstrip op te knappen, gelegen op een strategische plek in de wijk.

### **Veilig**

- Het inzetten van een multidisciplinair interventieteam gericht op de aanpak van ondermijning (integrale actiedagen).
- In 2010 is door de lokale driehoek de Gestelse buurt aangewezen als vrijplaats in het kader van het Projectplan Vrijplaatsen Taskforce Brabant B5. Het project is genaamd: "THUR".
- Inzetten op uitstroom van overlastgevende en criminele huishoudens.
- Leefbaarheidsoverleg en casuoverleg ketenpartner;
- Surveillance door wijkagenten (o.a. ook bij wijkplein, scholen)
- Wekelijks koppelproject waarbij wijkagent en medewerkers sociaal wijkteam adressen langslopen;
- Sinds 2016 is er ook een buurtpreventieteam (bestaande uit bewoners). Dit team kan helpen met de meldingsbereidheid van bewoners.
- Aanpak overlastpanden en hennepwekerijen met ontbinding huurcontracten;
- Jaarlijkse integrale controle (leerplicht, belasting, sociale recherche, politie en stadstoezicht) en samenwerking met sociale recherche;
- Regelmatig overleg casussen Veiligheidshuis.

U bent van mening dat, gezien de reeds toegepaste maatregelen en het feit dat dit tot op heden onvoldoende verbetering van de leefbaarheid en veiligheid heeft opgeleverd, de toepassing van het instrument van selectieve woningtoewijzing op basis van artikel 10 in de Gestelse Buurt aan de eisen van subsidiariteit voldoet.

Op basis van de door u aangeleverde onderbouwing, de genoemde inzet die reeds gepleegd is, en het feit dat hoewel op verscheidene vlakken door de inzet die u reeds gepleegd hebt verbeteringen zijn opgetreden, ik het voldoende aannemelijk vind dat in de door u aangevraagde gebieden Hinthamerpoort-Zuid, aandachtsgebied Hambaken (Edelstenenbuurt, Muziekinstrumentenbuurt, Sprookjesbuurt en De Hambaken) de reeds gepleegde inzet niet voldoende heeft geleid tot verbetering.

Ik merk hierbij op dat u hebt aangegeven dat u in het verleden in verscheidene van deze buurten reeds sinds 2005 (Hinthamerpoort-Zuid) en sinds eind 2009 ( Muziekinstrumenten-, Sprookjes- en Edelstenenbuurt) op basis van convenanten een vorm van selectieve woningtoewijzing heeft toegepast, waarbij werd gescreend op criminele antecedenten en/of op aard van het inkomen. U hebt daarvan aangegeven dat deze integrale aanpak inderdaad op verschillende vlakken tot verbetering heeft geleid, maar dat het 'loslaten' daarvan nu te vroeg is.

Gezien de door u geschetste problematiek en de onderbouwing met cijfermateriaal, ervaringen uit het verleden inzake de interventies die gepleegd zijn ten aanzien van criminaliteit, ondermijning en intimidatie, acht ik het voldoende aannemelijk gemaakt dat de inzet van het instrumentarium op grond van artikel 5, eerste lid, juncto artikel 8 en artikel 5, derde lid, juncto artikel 10 van de wet, voor de aangewezen gebieden voldoet aan de eisen van subsidiariteit.

### **Proportionaliteit en voldoende mogelijkheden voor passende huisvesting binnen de regio**

De Wbmgp geeft in artikel 6, eerste lid, onder b, aan dat de gemeenteraad voldoende aannemelijk moet maken dat de inzet van de maatregelen voor selectieve woningtoewijzing proportioneel is. De gemeenteraad dient op basis van artikel 6, tweede lid, van de Wbmgp voor de toepassing van artikel 5, eerste en derde lid, tevens voldoende aannemelijk te maken dat woningzoekenden aan wie als gevolg van de aanwijzing geen huisvestingsvergunning kan worden verleend voor het in gebruik nemen van woonruimte in de aangewezen gebieden, voldoende mogelijkheden houden om binnen de regio waarin de gemeente is gelegen, passende huisvesting te vinden.

Ter onderbouwing van de proportionaliteit en de mogelijkheden voor passende huisvesting binnen de regio hebt u een overzicht gegeven van het woningen per aan te wijzen gebied.

Gebied	Artikel 8	Artikel 10
Hinthamerpoort-Zuid		636
Sprookjesbuurt	763	763
Edelstenenbuurt *	233	233
Muziekinstrumentenbuurt	353	353
De Hambaken **		291
Gestelse Buurt ***		473
Totaal	1.349	2.749

\* Aangevuld met 6 huurstandplaatsen woonwagens woonwagencentrum De Jade waar de Raad ook wil selectief toewijzen

\*\* In de buurt De Hambaken hebben enkele tientallen woningen een verkooplabel. Deze woningen zijn wel meegenomen. Bij verkoop kan hier niet selectief worden toegewezen. Het kan echter zijn dat in de nabije toekomst de woningen alsnog een huurlabel krijgen. In dat geval is de wens om ook hier selectief te kunnen toewijzen.

\*\*\* Aangevuld met 15 huurstandplaatsen woonwagens woonwagencentrum Bilderdijkstraat waar de Raad ook wil selectief toewijzen.

#### *Voldoende passende huisvesting en slaagkansen*

Vervolgens hebt u het aantal afgezet tegen de omvang van het woningcorporatiebezit in de gemeente en in de woningmarktregio. Ook is gekeken naar de huurstandplaatsen.

Verder is er een inschatting gemaakt hoeveel woningen er jaarlijks selectief toegewezen worden en hoeveel afwijzingen op basis van het verleden verwacht mogen worden. Dat zegt ook iets over de feitelijke impact van het instrument.

	Artikel 8	Artikel 10
Totaal aantal aan te wijzen woningen	1.349	2.749

Percentage van corporatiewoningen gemeente 's-Hertogenbosch <sup>1</sup>	5,6%	11,3%
Percentage van corporatiewoningen woningmarktregio subregio NO-Brabant <sup>2</sup>	2,1%	4,3%
Percentage van corporatiewoningen subregio NO-Brabant en Rivierenland <sup>3</sup>	1,9%	4,0%
Te verwachten aantal woningen met selectieve woningtoewijzing per jaar <sup>4</sup>	88	179
Aantal afwijzingen op basis van verleden <sup>5</sup>	44	28

Huurstandplaatsen	6	21
Percentage van huurstandplaatsen in gemeente 's-Hertogenbosch <sup>6</sup>	4,8%	16,8%

Het relatief aandeel van het aantal selectief toe te wijzen woningen verschilt bij artikel 8 en 10, maar gesteld kan worden dat er voldoende alternatief aanbod is binnen de gemeente 's-Hertogenbosch en de regio. Op basis van artikel 10 is bij ongeveer 2.800 woningen nog ongeveer 88% van het corporatiebezit beschikbaar. Voor de regio is dit zelfs nog 96%. Voor standplaatsen is de beschikbaarheid in de gemeente 's-Hertogenbosch 83%. Met de standplaatsen in de regio erbij genomen zal dit percentage nog hoger liggen.

De slaagkans voor de groep 'geweigerde' woningzoekenden zal naar verwachting stabiel blijven. Het woningaanbod zal namelijk de komende jaren ook toenemen. Met de woningcorporaties is in prestatieafspraken afgesproken dat een netto uitbreiding van de woningvoorraad is van 700 woningen tot en met 2020. Het grootste deel van deze toe te voegen woningen liggen buiten de gebieden van de selectieve woningtoewijzing.

U bent van mening dat op basis van de bovenstaande analyse de toepassing van het instrument van selectieve woningtoewijzing op basis van artikel 8 voldoet aan de eisen van proportionaliteit.

<sup>1</sup> Gegevens woningaantallen aangeleverd vanuit de woningcorporaties. Aantal woningen: 24.230 (per 1-1-2017).

<sup>2</sup> De subregio (deel van woningmarktregio Noordoost-Brabant: Bernheze, Boxtel, Haaren, 's-Hertogenbosch, Heusden, Meierijstad, Oss, Sint-Michielsgestel, Uden, Vught (Bron: RWMM 2016). In totaal 63.726 corporatiewoningen, 10.122 particuliere huurwoningen, 233.060 totaal.

<sup>3</sup> Rivierenland: Aalburg, Maasdriel, Zaltbommel (CBS 2016), 5.687 corporatiewoningen, 2.094 overige verhuurders, 25.711 in totaal.

<sup>4</sup> De mutatiegraad is een overall gemiddelde van ongeveer 6,5%. Het aantal vrijgekomen zelfstandige woningen (exclusief 179 studentenwoningen) was in 2016 een aantal van 1.536. Let wel, er is een aantal woningen waar zowel op artikel 8 als artikel 10 wordt gescreend.

<sup>5</sup> In het verleden waren er jaarlijks ongeveer 46 afwijzingen bij 1.529 woningen op basis van het convenant (waarvan het merendeel op basis van de aard van het inkomen, naar schatting 30). Als deze aantallen worden omgezet naar het nieuw aan te wijzen woningen voor artikel 8 en artikel 10 dan gaat het naar schatting om 44 afwijzingen op basis van artikel 8 en 28 afwijzingen op basis van artikel 10. Het gaat om een theoretische benadering.

<sup>6</sup> Totaal aantal huurstandplaatsen voor woonwagens in de gemeente 's-Hertogenbosch is 125.

U bent tevens van mening dat op basis van de bovenstaande analyse de toepassing van het instrument van selectieve woningtoewijzing op basis van artikel 10 voldoet aan de eisen van proportionaliteit.

#### Advies Gedeputeerde Staten

Op grond van artikel 6, vierde lid, heb ik advies gevraagd aan Gedeputeerde Staten (GS) van Noord-Brabant, aangaande de vraag of er voldoende mogelijkheden overblijven om passende huisvesting in de regio te vinden voor woningzoekenden aan wie als gevolg van de aanwijzing geen huisvestingsvergunning kan worden verleend.

De GS adviseren om de aanvraag op grond van de Wbmgp voor het aan te wijzen gebied te honoreren. Hierbij geven GS aan dat het aantal woningen dat in de aanwijzing onder artikel 8 valt, 1.349 woningen is en dat bedraagt 5,6% van het totale aanbod sociale huurwoningen binnen 's-Hertogenbosch en 2,1% van het regionale aanbod. Het aantal woningen dat in de aanwijzing onder artikel 10 valt, bedraagt 2.749 woningen en is 11,3% van het totale aanbod sociale huurwoningen binnen 's-Hertogenbosch en 4,3% van het regionale aanbod. Hierbij is er een overlap voor de Sprookjesbuurt, Edelstenenbuurt en Muziekinstrumentenbuurt, waarvoor beide artikelen van toepassing zijn. Daarmee blijft 89% van de sociale voorraad van 's-Hertogenbosch en 96% van de regionale voorraad toegankelijk voor huisvesting van specifieke woningzoekenden.

De aanvraag heeft ook betrekking op 21 woonwagendstandplaatsen. Met de aanwijzing blijft 83% van de standplaatsen binnen 's-Hertogenbosch beschikbaar. De GS geven daarbij aan dat zij van opvatting zijn dat binnen de regio voldoende ruimte resteert voor passende huisvesting op woonwagendstandplaatsen voor specifieke woningzoekenden. GS geven echter ook aan dat zij grenzen zien aan de aanwijzing van woningstandplaatsen voor selectieve woningtoewijzing, zeker omdat er niet of nauwelijks plannen zijn voor de toevoeging van nieuwe standplaatsen de komende jaren.

Op basis van bovenstaande gegevens en het advies van GS ben ik van oordeel dat u voldoende aannemelijk heeft gemaakt dat de aanwijzing voldoet aan de eisen van proportionaliteit en dat voor woningzoekenden voldoende mogelijkheden overblijven om passende huisvesting te vinden binnen de regio waarin de gemeente 's-Hertogenbosch gelegen is.

#### **Onderzoek op basis van politiegegevens**

De gemeenteraad dient op grond van artikel 6, derde lid, van de Wbmgp voldoende aannemelijk maken waarom de Verklaring omtrent het gedrag (VOG) of het onderzoek op basis van politiegegevens het meest geschikte instrument is voor het bestrijden van overlast en criminaliteit.

U geeft daaromtrent aan dat u de voorkeur hebt om de lijn van het convenant door te zetten en te screenen op basis van politiegegevens op basis van de volgende argumenten:

- Er zijn positieve ervaringen op basis van de werkwijze van het convenant;
- De politiegegevens geven de mogelijkheid tot het geven van meer duiding met betrekking tot crimineel en overlastgevend gedrag dan een VOG. Een VOG wordt landelijk afgegeven en alleen gedragingen die geleid hebben tot een sanctie of straf worden meegenomen;
- Met de politiegegevens kunnen ook gedragingen ten aanzien van woonoverlast worden getoetst (dat kan bij de VOG niet);
- Het werkproces kan efficiënter worden ingericht (zeker bij een mogelijke bezwaarprocedure). Dit verkort de doorlooptijd en de eventuele langere leegstand van een woning;
- Er worden geen extra kosten gemaakt voor het aanvragen van een VOG door de woningzoekende.

Op basis van de door u aangereikte argumenten acht ik het voldoende aannemelijk gemaakt dat het onderzoek op basis van politiegegevens in dit geval het meest geschikte instrument is om overlast en criminaliteit aan te pakken.

### **Monitoring & evaluatie**

U hebt aangegeven dat u via verschillende informatiebronnen de gebieden zult monitoren:

- De Veiligheidsmonitor
- De wijk- en buurtmonitor
- Monitor woonruimteverdeling (MarktInzicht)
- Leefbaarometer

Daarbij zult u de aangewezen buurten voor zover mogelijk afzetten tegen het stedelijk gemiddelde.

Onder andere zal naar het volgende worden gekeken. De wijken en buurten worden gemonitord aan de hand van algemene cijfers uit de Leefbaarometer en de eigen Wijk- en Buurtmonitor. Daarbij wordt gekeken naar de huidige situatie en de ontwikkeling. Een vergelijking wordt daarbij gemaakt met het Bossche gemiddelde.

#### *Artikel 8*

De veronderstelling is dat de inzet van artikel 8 zorgt voor een afname van het:

- Percentage bijstandsuitkeringen (BUIG)
- Percentage niet-werkende werkzoekenden
- Percentage laag inkomen

#### *Artikel 10*

- Veiligheidsindex (met achterliggende indicatoren) – De veiligheidsindex is samengesteld uit objectieve (politicijfers) en subjectieve cijfers (oordelen van bewoners, verkregen via enquêtes). De veronderstelling is dat de inzet van artikel 10 zorgt voor een lagere veiligheidsindex score.
- Cijfer fysieke verloedering – Aan de hand van deze stellingen is de schaalscore 'fysieke verloedering' berekend. Deze schaalscore loopt van 0 tot en met 10, waarbij een hogere score overeenkomt met een negatiever oordeel over de



fysieke verloedering. De veronderstelling is dat de inzet van artikel 10 (o.a. screenen op gedragingen rond vernieling) zorgt voor een positiever oordeel over fysieke verloedering.

- Cijfer sociale overlast – Aan de hand van deze stellingen is de schaalscore 'sociale overlast' berekend. Deze schaalscore loopt van 0 tot en met 10, waarbij een hogere score overeenkomt met een negatiever oordeel over de sociale overlast. De veronderstelling is dat de inzet van artikel 10 zorgt voor een positiever oordeel over sociale overlast.
- Cijfer sociale cohesie – Aan de hand van deze stellingen is de schaalscore 'sociale cohesie' berekend. Deze schaalscore loopt van 0 tot en met 10, waarbij een hogere score overeenkomt met een positiever oordeel over de sociale cohesie. De veronderstelling is dat de inzet van artikel 10 zorgt voor een positiever oordeel over sociale cohesie. Daarbij is wel altijd de kwalitatieve duiding noodzakelijk omdat deze indicator wel twee kanten kent.
- Aantal incidenten uit politiegegevens op basis van gedragingen (per buurt/naar inwonertal). De veronderstelling is dat de inzet van artikel 10 zorgt voor minder meldingen van incidenten. Daarbij is wel altijd de kwalitatieve duiding noodzakelijk omdat dit ook samenhangt met de meldingsbereidheid zoals eerder omschreven.

#### *Monitoren verhuringen*

- Aantal verhuringen
- Gemiddeld aantal reacties
- Aantal weigeringen

#### *Monitoren geweigerden*

De gemeente maakt met de woningcorporaties afspraken over het bijhouden van het aantal geweigerde woningzoekenden als gevolg van deze maatregel. In het verleden is het aantal weigeringen daartoe ook bijgehouden. Er is echter niet bijgehouden waar deze huishoudens alsnog zijn komen te wonen. Bij het monitoren voor de komende vier jaar is het voornemen dit wel te doen. In het woonruimteverdelingssysteem WoonService is te herleiden waar, en na hoeveel tijd, deze mensen alternatieve woonruimte hebben gevonden. Het voornemen is deze analyse 1 keer per jaar te doen als er wel voldaan kan worden aan de gestelde eisen rond privacy.

#### **Evaluatie**

U hebt aangegeven op basis van de door u in de aanvraag genoemde effecten jaarlijks een update te maken. Daarnaast wordt er over twee jaar een evaluatie gemaakt waarbij er jaarlijks cijfers van verhuringen worden bijgehouden. Na vier jaar wordt de totaalbalans opgemaakt. Verder stelt de Amvb nog eisen ten aanzien van de controle van de privacy. Deze zal jaarlijks uitgevoerd worden.

#### **Intrekken aanwijzing**

Ten overvloede maak ik u erop attent dat de aanwijzingen, bedoeld in artikel 5, eerste of derde lid ingetrokken worden op basis van artikel 7 van de Wbmgp indien mij is gebleken dat:

- a. niet langer wordt voldaan aan de voorwaarden gesteld in artikel 6, eerste lid, of
- b. de woningzoekenden, aan wie als gevolg van de aanwijzing, bedoeld in artikel 5, eerste of derde lid, geen huisvestingsvergunning kan worden verleend voor het in gebruik nemen van woonruimte in de aangewezen complexen, straten of gebieden, onvoldoende mogelijkheden hebben om binnen de regio waarin de gemeente is gelegen voor hen passende huisvesting te vinden, of
- c. de gemeenteraad een verzoek indient tot intrekking van de aanwijzing.

**Kennisgeving**

Volledigheidshalve maak ik u erop attent dat ik de Eerste en de Tweede Kamer der Staten-Generaal en de provincie Noord-Brabant zal informeren over de hierboven genoemde beslissingen.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

dr. R.H.A. Plasterk

Belanghebbenden kunnen binnen zes weken na bekendmaking van dit besluit daartegen per brief bezwaar maken bij de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Postbus 20011, 2500 EA Den Haag. Het bezwaarschrift moet zijn ondertekend, voorzien zijn van een datum alsmede de naam en het adres van de indiener en dient vergezeld te gaan van de gronden waarop het bezwaar berust en, zo mogelijk, een afschrift van het besluit waartegen het bezwaar is gericht.

## Bijlage 1

### Hinthamerpoort-Zuid (Barten-Zuid) (artikel 10)

Woningbezit woningcorporatie in de volgende straten: Acaciasingel, Anderlijnstraat, Berkenstraat, Cederstraat, Cypresstraat, Dageraadsweg, Dr. Schaepmanstraat, Esdoornstraat, Essenplein, Essenstraat, Graafseweg, Hinthamerbolwerk, Kastanjestraat, Lagelandstraat, Larikspein, Lijsterbesstraat, Meidoornstraat, Oranjestraat, Palmboomstraat, Plataanstraat, Veldwijkstraat, Weymouthstraat, Wilgenstraat, Zuidoosterfront



## Vier buurten in aandachtsgebied Hambaken

### *Sprookjesbuurt (art. 8 en 10)*

Woningbezit woningcorporatie in de volgende straten: De Bijenkoningin, De Bokkelaren, De Ganzenhoedster, De Goudkinderen, De Kabouters, De Korenaar, De Reiskameraad, De Rozenelf, De Sterrendaalders, De Tondeldoos, De Trommelslager, De Waternimf, Het Klokkediep, Klokkenlaan

Exclusief Het Spinnewiel

### *Edelstenenbuurt (art. 8 en 10)*

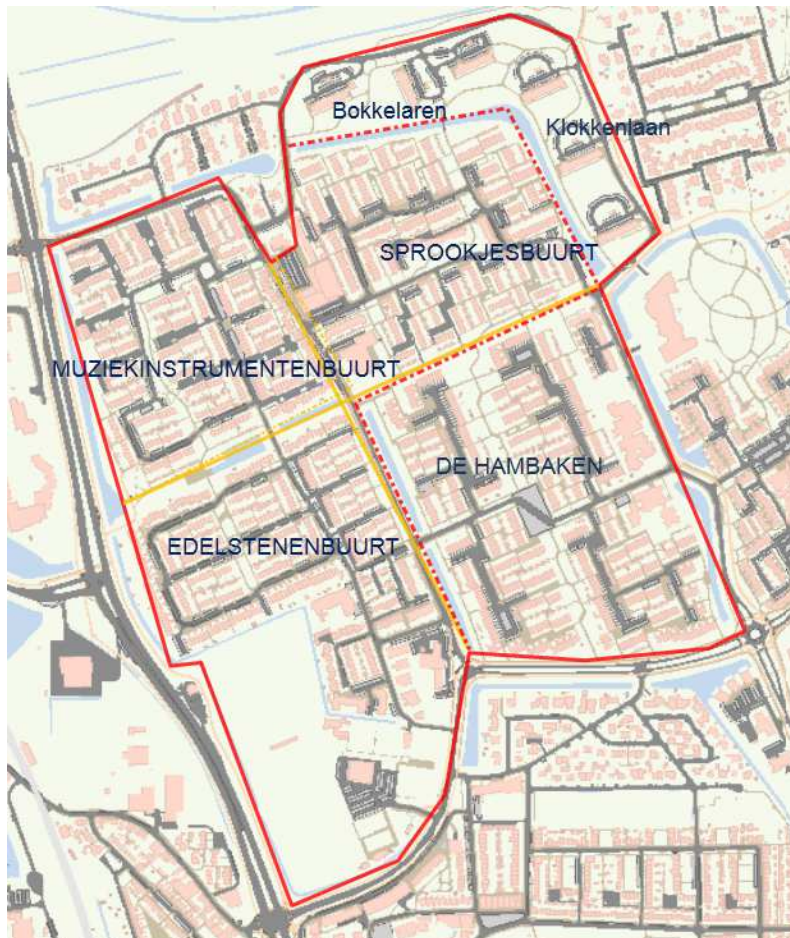
Woningbezit woningcorporatie (inclusief huurstandplaatsen in woonwagencentrum De Jade) in de volgende straten: Diamant, Jade, Jan Palachstraat, Opaal, Robijn, Saffier, Smaragd, Steve Bikostraat, Topaas, Zirkoon

### *Muziekinstrumentenbuurt (art. 8 en 10)*

Woningbezit woningcorporatie in de volgende straten: Cello, Fagot, Harp, Het Wielsem, Klarinet, Mandoline, Piano, Piccolo, Saxofoon, Tamboerijn, Trombone, Trompet, Tuba

### *De Hambaken (art. 10)*

Woningbezit woningcorporatie in de volgende straten: Eerste Hambaken, Tweede Hambaken, Derde Hambaken, Vierde Hambaken, Hambakendreef



### Gestelse Buurt (artikel 10)

Woningbezit woningcorporatie (inclusief huurstandplaatsen in woonwagencentrum Bilderdijkstraat) in de volgende straten: Alberdingk Thijmstraat, Albert Verweijstraat, Bilderdijkstraat, Da Costastraat, Frans Erensstraat, Frederik van Eedenstraat, Gestelseweg, Guido Gezellelaan, Hildebrandstraat, Hugo Verriesthof, Jacq Perkstraat, Potgieterhof, Rodenbachstraat, Van Lennepshof.

